

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วิทยานิพนธ์ งานวิจัย

วท ๖๖ ๖๔

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย

อรรถพร ภัคดีสุจริต
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายอรรถพร ภัคดีสุจริต แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(รศ.ดร.เสาวลักษณ์ นิกรพิทยา) (ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

..... กรรมการ
(รศ.ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร) (ผู้ทรงคุณวุฒิ)

..... กรรมการ
(ผศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ) (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

..... กรรมการ
(ผศ.ดร.วิทยา เจริญศิริ) (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

..... กรรมการ
(รศ.ดร.ยุภาพร ยุภาศ) (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

.....
(รศ.ดร.ยุภาพร ยุภาศ)

.....
(ผศ.ดร.สนิท ตีเมืองซ้าย)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน.....ปี.ศ. 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล

เมืองหนองคาย

ผู้วิจัย อรรถพร ภักดีสุจริต

ปริญญา ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)

อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ

ประธานกรรมการ

ผศ.ดร.วิทยา เจริญศิริ

กรรมการ

รศ.ดร.ยุภาพร युภาศ

กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย รวมทั้งศึกษาข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์พหุคูณถดถอยเชิงเส้น

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคายโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ และรายชื่ออยู่ในระดับสูงมาก 1 ข้อ คือ ออกไปใช้เสียงในการลงคะแนน อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ รับฟังข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับต่ำ 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ สนับสนุนด้วยการบริจาคให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง ชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องการเมือง ชักชวนให้ไปเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง และติดต่อแสดงความคิดเห็นหรือข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมือง หรือนักการเมือง และอยู่ในระดับต่ำมาก 8 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยการติดป้ายประกาศสนับสนุนหรือประกาศสนับสนุนให้ผู้อื่นทราบโดยทั่วไป

ติดตามการหาเสียงของนักการเมือง ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง เป็นเจ้าหน้าที่ของกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมืองหรือได้รับเลือกตั้ง ช่วยหาเงินให้พรรคการเมือง สมัครเข้าแข่งขันรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกพรรคที่ทำงานให้พรรคการเมืองเป็นประจำ และเข้ามีส่วนร่วมในการวางแผนของกลุ่มการเมือง

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ได้แก่ รูปแบบติดตามข่าวการเมือง การศึกษา อายุ และความรู้สึกรู้สึกต่อสถานการณ์การเมืองไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรดังกล่าวสามารถพยากรณ์การผันแปรได้ ร้อยละ 28.4 ($R^2 = 0.284$) เขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Y = 1.272 + .327(\text{MODEL}) - .386(\text{EDU}) + .005(\text{AGE}) + .046(\text{FEE})$$

$$Z = .498(\text{MODEL}) - .176(\text{EDU}) + .138(\text{AGE}) + .118(\text{FEE})$$

3. ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย มีดังนี้ สร้างจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตยที่ดี ไม่มีค่านิยมการซื้อสิทธิขายเสียง ประชาชนควรรับรู้การดำเนินงานของกลุ่มทางการเมืองอย่างตรงไปตรงมา ให้มีการรวมกลุ่มกันประชุมวางแผน กำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น การทำงานทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนและท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น มีอิสระในการพูดคุย เขียนหรือวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลหรือหน่วยงานท้องถิ่น ผู้นำและผู้บริหารควรให้ประชาชนได้เข้าพบและชี้แจงถึงปัญหาหรือได้คุยกับตัวแทนประชาชน อย่างต่อเนื่องหรือบ่อยๆครั้ง และควรรณรงค์ให้ประชาชนเข้าใจสิทธิหน้าที่ของตนเอง

TITLE : Factors Affecting the Political Participation of People in Nong Khai Provincial Municipality

AUTHOR : Mr. Uttaporn Pakdeesujarit **DEGREE :** M.P.A. (Public Administration)

ADVISORS : Asst. Prof. Dr. Sanya Khenaphum Chairperson

Asst. Prof. Dr. Witaya Chareonsiri Committee

Assoc. Prof. Dr. Yupaporn Yupas Committee

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2015

ABSTRACT

The purpose of the research were to study the political participation of people and to analyze the factors affecting the political participation of people in Nong Khai Provincial Municipality, including the useful suggestions for improving the political participation of people in Nong Khai Provincial Municipality. The sample were four hundred people in Nong Khai Provincial Municipality. The research instrument was a questionnaire with a .96 reliability index. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation and multiple regression analysis.

Results showed ;

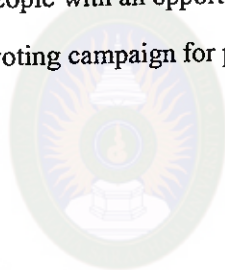
1. The research findings showed that the average level of the political participation of people in Nong Khai Provincial Municipality was low. The highest rated item of the participation was voting, The one moderate rated item of the participation was following political news, and the four low rated items were financial support for political party, sharing opinions on political issues, motivation for voting. The eight very low rated items of the participation were support for political advertisement, following politicians, membership of political parties, collecting money, political candidate, participating in political plans.

2. The factors affected the political participation of people in Nong Khai Provincial Municipality, were channels of following political news, education, age and attitudes by statistical significant at .05 levels. These independent variables for the predictability were 28.4% ($R^2 = 0.284$). The predictive equation was as follows;

$$Y = 1.272 + .327(\text{MODEL}) - .386(\text{EDU}) + .005(\text{AGE}) + .046(\text{FEE})$$

$$Z = .498(\text{MODEL}) - .176(\text{EDU}) + .138(\text{AGE}) + .118(\text{FEE})$$

3. In conclusion, the study suggests that building democratic awareness, anti political corruption, monitoring political events, participation in planning and determining policy of local development are important for people in communities. People should be provided with an opportunity to share their opinions on outcomes of the government sectors. In addition, the executives should provide people with an opportunity to express their opinions directly. Lastly, there should be a voting campaign for people in communities.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก

ผศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.วิทยา เจริญศิริ และ
รศ.ดร.ยุภาพร ยุภาส กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์เล่ม
นี้ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รศ.เสาวลักษณ์ นิกรพิทยา ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัยสอบวิทยานิพนธ์
และรศ.ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร ผู้ทรงคุณวุฒิสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำที่มี
ประโยชน์ยิ่งทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ นางจามรี ช่างอินทร์ นายมงคล ศรีภาแล และ
นายเล็ก กองทิพย์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และให้คำแนะนำใน
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งที่ผู้วิจัยใคร่ขอแสดงความขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ ได้แก่

นายกเทศมนตรีเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย และประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย
เฉพาะผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง ที่ได้ให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี
ยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณพี่น้องทุกคนในครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจสำคัญของผู้วิจัย
และคอยเป็นกำลังใจให้เสมอมา ทำให้การวิจัยประสบความสำเร็จด้วยความภาคภูมิใจเป็น
อย่างยิ่ง

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ
บิดา-มารดา ตลอดจนบูชาพระคุณของบูรพาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนสร้างความเจริญด้าน
การศึกษาและประสิทธิประสาทวิชาให้ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จ

อรรณพร ภัคดีสุจริต

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
ABSTRACT	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญตารางภาคผนวก	ฌ
สารบัญแผนภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองทางการเมือง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	20
บริบททั่วไปของเทศบาลเมืองหนองคาย.....	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
กรอบแนวคิดการวิจัย	40
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42

หัวเรื่อง	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	44
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	45
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	47
ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล	47
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
สรุปผลการวิจัย	60
อภิปรายผล	61
ข้อเสนอแนะ	65
บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก	73
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	74
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของเครื่องมือ	80
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	82
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	84
ประวัติผู้วิจัย	90

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 49
2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรูปแบบติดตามข่าวสารการเมือง จำแนกเป็นรายชื่อ..... 51
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้สึกล่อต้อนสถานการณ์การเมืองไทยในห้วงเวลาปัจจุบัน จำแนกเป็นรายชื่อ..... 51
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลกระทบของความรู้สึกล่อต้อนการเมืองต่อตนเอง จำแนกเป็นรายชื่อ..... 52
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลกระทบของความรู้สึกล่อต้อนการเมืองต่อความสัมพันธ์ในครอบครัวจำแนกเป็นรายชื่อ..... 53
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน..... 54
7	ตัวแปรที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์หัตถดอยพหุคูณเชิงเส้นตรง..... 56
8	ผลการวิเคราะห์หัตถดอยพหุคูณเชิงเส้นตรง..... 57
9	จำนวนความถี่ ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย..... 58

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่	หน้า
1 ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของเครื่องมือ.....	80
2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	82

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 ขั้นตอนของการเกี่ยวพันทางการเมือง.....	16
2 กรอบแนวคิดการวิจัย	40

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

นับตั้งแต่มีการปฏิรูปการเมืองในประเทศไทย มีการปฏิรูปทางการเมือง เพราะในการเลือกตั้งของประเทศไทยที่ผ่านมาเป็นกระบวนการการเลือกตั้งที่ขาดความชอบธรรม มีการแข่งขันทางการเมืองจนนำไปสู่การซื้อสิทธิขายเสียง ซึ่งเนื้อหาสาระของรัฐธรรมนูญ โดยสรุปได้คือ “ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ตรวจสอบอำนาจรัฐเพิ่มขึ้น และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนด้านการปฏิรูปการเมืองที่สำคัญ คือมุ่งเน้นหลักการกระจายอำนาจให้แก่ประชาชน” และได้กำหนดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นองค์กรอิสระ เข้ามามีอำนาจดูแลการเลือกตั้ง ในระดับตั้งแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นไป ทั้งนี้ เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม อันเป็นกลไกหรือกระบวนการที่จะได้ตัวแทนของประชาชนที่มีคุณภาพ และพัฒนาประสิทธิภาพของระบบการเมือง

การเข้าถึงข่าวสารการเมืองผ่านสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญมากทางการเมืองในปัจจุบัน การรายงานข่าวสารณะส่วนใหญ่กระทำผ่านสื่อมวลชน สื่อมวลชนเป็นแหล่งสาระสำคัญที่มีหรืออาจมีอิทธิพลต่อความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมของประชาชนสื่อมวลชนเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลและมีประสิทธิภาพในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้กับสมาชิกในสังคม ทุกเพศ ทุกวัย และทุกระดับ สื่อมวลชนถูกมองว่าเป็นกระบอกเสียงที่สะท้อนสิ่งที่มีอยู่ให้สังคมให้กับสมาชิกในสังคม ได้รับรู้ แต่ในความเป็นจริงสื่อมวลชนมีสัมพันธภาพ 2 ทางกับสังคมและความเป็นจริงของสังคมขึ้นมาใหม่ โดยเลือกที่จะนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบต่างๆ กับบุคคลในสังคม และการให้ความหมายของสิ่งต่างๆ โดยสื่อเท่ากับเป็นการสร้างความจริงที่เกิดขึ้นในสังคมด้วย (ระวีวรรณ ประกอบผล. 2526 : 12) ข่าวสารการเมืองกับการเมืองมีความเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด ข่าวสารการเมืองมีอิทธิพลต่อความรู้และพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในด้านต่างๆ กล่าวคือคนที่มิข่าวสารการเมืองสูงมีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความสำนึกต่อตนเอง ในขณะที่ผู้ที่มีข่าวสารการเมืองต่ำมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองจากการถูกชักจูงระดับหนึ่ง (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2526 : 131) อีกทั้งการมีพฤติกรรมทางการเมืองเป็นเครื่องแสดงถึงการพัฒนาทางการเมืองและคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยรวมของประเทศอีกด้วย ข่าวสารการเมืองที่แต่ละบุคคลได้รับเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของแต่ละบุคคล กล่าวคือการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจะมีอัตราสูงเพียงใดและมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับว่า

ประชาชนมีความรอบรู้ทางการเมืองเพียงใด การที่ประเทศไทยประสบปัญหาในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยมาโดยตลอดนั้น อาจเป็นเพราะประชาชนขาดความสนใจและขาดความรู้ต่อข่าวสารการเมืองจึงเป็นผลที่ก่อให้เกิดการไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ส่วนบทบาทของสื่อมวลชนที่ผ่านมามีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้มีข้อจำกัดในเรื่องของสิทธิเสรีภาพ ควบคู่กันมาโดยตลอด

เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ต้องการปฏิรูปการเมืองไปสู่สังคมประชาธิปไตยที่แท้จริงดังนั้น สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญจึงมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนทุกคน โดยสรุปว่า เป็นการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง มีการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและ ประสิทธิภาพ ซึ่งสิทธิ คือ ผลประโยชน์หรืออำนาจอันชอบธรรมที่กฎหมายรับรองคุ้มครองให้มีทั้งสิทธิเอกชนส่วนบุคคล) และสิทธิมหาชน (สาธารณะ) ส่วนเสรีภาพ คือ สิทธิที่จะทำหรือไม่ทำอะไรก็ได้โดยไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น ดังนั้นเสรีภาพที่กฎหมายรับรองจึงเป็นสิทธิ นอกจากนั้น สิทธิชุมชน ที่ประชาชนมีสิทธิตามกฎหมาย ได้แก่ การจัดการท้องถิ่น การจัดการสิ่งแวดล้อม การประชาพิจารณ์ เป็นต้น และสิทธิในการดำรงชีวิต ทุกคนมีสิทธิที่จะดำรงชีวิตได้โดยอิสระตามกฎหมายกำหนด สิทธิดังกล่าวนี้ประกอบด้วย สิทธิที่จะได้รับการศึกษา การรับข้อมูลข่าวสาร และการฟ้องหน่วยราชการ ฯลฯ (ชญานิน เจริญมาก. 2547 : 38)

ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ การให้ออกาสประชาชนเป็นฝ่ายตัดสินใจกำหนดปัญหาความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง เป็นการเสริมพลังอำนาจให้แก่ประชาชน/กลุ่มองค์กรชุมชนให้สามารถระดมขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากร การตัดสินใจ และการควบคุมดูแลกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนมากกว่าที่จะเป็นฝ่ายตั้งรับ สามารถกำหนดการดำรงชีวิตได้ด้วยตนเอง ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามความจำเป็นอย่างมีศักดิ์ศรีและสามารถพัฒนาศักยภาพของประชาชน/ชุมชนในด้านภูมิปัญญา ทักษะ ความรู้ ความสามารถ และการจัดการและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ และประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างมีอิสระ การทำงานต้องเน้นในรูปกลุ่มหรือองค์กรชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมอย่างชัดเจน เนื่องจากพลังกลุ่มจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้งานพัฒนาต่างๆ บรรลุสำเร็จตามความมุ่งหมายได้

ซึ่งประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นการเพิ่มคุณภาพในการตัดสินใจ (ตรงตามความต้องการ) สร้างฉันทามติ (ลดความขัดแย้ง) เพิ่มความง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ (ความเป็นเจ้าของร่วม) และดำรงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือ/ชอบธรรม เป็นการส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง กล่าวคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะที่เป็นพลเมือง เช่น การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อสร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

อย่างมีเหตุผลในเรื่องเกี่ยวกับสาธารณชนและชุมชน การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม และของชุมชนในฐานะสมาชิกหรือผู้นำ การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาหรือความขัดแย้ง โดยสันติวิธีและมีความรับผิดชอบ การปฏิบัติตนต่อผู้อื่นในสถานที่ทำงานด้วยความยุติธรรมทั้งในฐานะนายจ้าง ลูกจ้างและเพื่อนร่วมงาน (บุญถิ่น นวลใหม่. 2547 : 23)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นกิจกรรมของประชาชนแต่ละคนที่มีความมุ่งหมายเพื่อจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล โดยยังดังต้นได้พิจารณาถึงแง่มุมที่สำคัญของนิยามนี้ในการกำหนดขอบเขตความหมายว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นหมายถึง เฉพาะการกระทำ ไม่รวมถึงทัศนคติ เป็นการกระทำของผู้มีส่วนร่วมที่เป็นพลเมืองธรรมดา ไม่ใช่ชนักการเมืองอาชีพ (political professional) เช่น ผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองกิจกรรมทางการเมืองของผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นประชาชนธรรมดา นั้น จะมีลักษณะเป็นช่วง ๆ ไม่ต่อเนื่อง (intermittent) เป็นกิจกรรมที่ไม่เต็มเวลา (part-time) และเป็นบทบาทรองจากบทบาทอื่น ๆ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังหมายความเฉพาะการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล ซึ่งเป็นผู้ที่มีความชอบธรรมในการตัดสินใจแบ่งสรรคุณค่าที่มีอยู่จำกัดในสังคม ไม่รวมถึงการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อคัดค้านหรือมีอิทธิพลต่อกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวข้อง กับรัฐบาล และไม่ว่ากิจกรรมหรือการกระทำนั้นจะสำเร็จผลหรือไม่ก็ถือเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง ลักษณะของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอาจเป็นไปด้วยความสำนึกของตนเอง หรือถูกชักจูงระดมพลังให้เข้าร่วมก็ได้

อย่างไรก็ตามท่ามกลางกระแสการเมืองปัจจุบันในประเทศไทย กำลังได้รับความสนใจจากประชาชนทั่วไปเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ว่าพัฒนาการทางเมืองและระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยจะไปในทิศทางใด ดังนั้นผู้ทำการศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและมีการศึกษาอยู่ในระดับดี และยังเป็นกลุ่มที่มีโอกาสในการรับรู้ข่าวสารการเมือง มีการติดตามข่าวสารการเมืองมากกว่ากลุ่มอื่น การศึกษาก็เพื่อที่จะทราบถึงวิธีการในการเข้าถึงข่าวสารการเมืองของประชาชน ตลอดจนทราบถึงปัญหาและอุปสรรคท่ามกลางสถานการณ์การเมืองในปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาทางการเมืองต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย
- 2.ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย
- 3.เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย

สมมุติฐานการวิจัย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ การติดตามข่าวสารการเมือง และความรู้สึกต่อการเมือง ผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยศึกษาแนวคิดของ สwana พรพัฒน์กุล (2520 : 30) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของ บุญถิ่น นวลใหม่ (2547 : 98)

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย คือ พื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองหนองคายหนองคาย จำนวน 42 ชุมชน

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย 42 ชุมชน มีประชากรที่อาศัยในเขตเทศบาลทั้งสิ้น 48,358 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จำนวน 396.71 ผู้วิจัยจึงกำหนดให้เป็นจำนวนเต็ม 400 คน ได้มาโดยการสุ่ม Taro Yamane และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling)

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน พฤษภาคม - สิงหาคม พ.ศ. 2557

นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง บทบาททางการเมืองของประชาชนในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยจึงเป็นหัวใจของระบบนี้ ดังนั้นการเข้ามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชนจึงถือเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่ง จากผลการสำรวจทางการเมืองสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยส่วนใหญ่เบื่อหน่ายการเมือง หากปล่อยให้สถานการณ์ทางการเมืองเป็นเรื่องน่าเบื่อหน่าย โดยไม่มีการแก้ไขปัญหาที่ระบบการเมือง ไทยให้นำเชื่อถือและปราศจากปัญหาความขัดแย้งและทุจริต ในอนาคตประเทศไทยอาจต้องเผชิญกับปัญหาการผูกขาดอำนาจทางการเมืองของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยกลุ่มนักการเมืองรุ่นเก่าสืบทอดอำนาจกันเป็นทอด ๆ หรือเป็นระบบเครือญาติ ก็จะเป็นปัญหาเรื้อรังและไม่หมดไปจากสังคมไทย เนื่องจากไม่มีนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีสนใจเข้ามาทำงานด้านการเมือง หากประชาชนเบื่อหน่ายและหันหลังให้กับการเมือง จึงเป็นเรื่องยากที่จะเข้าไปตรวจสอบนักการเมือง และมักจะนิ่งเฉยต่อปัญหาการทุจริตคอร์ปชั่น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง สาเหตุหรือเงื่อนไขที่มีผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ได้แก่

- 1.เพศ หมายถึง ลักษณะของชีวภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น ชาย และ หญิง
- 2.อายุ หมายถึง จำนวนปีของผู้ตอบแบบสอบถามนับตั้งแต่วันเกิดเป็นต้นมา
- 3.การศึกษา หมายถึง ระดับชั้นของการศึกษาที่ผู้ตอบแบบสอบถามสำเร็จมา แบ่งเป็น ไม่ได้รับการศึกษา ป.4 ป.6 ม.ต้น หรือ เทียบเท่า ม.ปลาย หรือเทียบเท่า อนุปริญญา หรือเทียบเท่า ปริญญาตรี ปริญญาเอก
- 4.อาชีพ หมายถึง การทำมาหากิน ทำธุรกิจ ตาม ความชอบหรือความถนัด ได้รับค่าตอบแทนเป็นค่าจ้าง หรือเงินเดือน แบ่งเป็น ดังนี้ ไม่ได้ทำงาน รับจ้างทั่วไป ลูกจ้างเอกชน เกษตรกร ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว รับราชการ และ รัฐวิสาหกิจ
- 5.รายได้ หมายถึง ผลตอบแทนที่กิจการได้รับจากการขายสินค้าหรือบริการตามปกติของกิจการรวมทั้ง ผลตอบแทนอื่นๆ
- 6.รูปแบบติดตามข่าวสารการเมือง หมายถึง การสื่อข่าวสารโดยการส่งจดหมายไปสนับสนุน วิทยุหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ ก็ตาม แต่กลุ่มตัวอย่างติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อดังกล่าว
7. ความรู้สึกต่อสถานการณ์การเมืองไทย หมายถึง การรับรู้ที่กคิดของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อสถานการณ์การเมืองในปัจจุบัน ประกอบด้วย อารมณ์เสียเวลาคุยเรื่อง

การเมือง เวลาคนพูดเรื่องการเมืองที่ฉันไม่เห็นด้วย ฉันอดไม่ได้ต้องเถียงเสมอ การหมกมุ่นเรื่องบ้านเมืองจนลืมเรื่องบ้านตนเอง ความหวั่นจะเกิดเรื่องร้ายแรงกับประเทศไทยตลอดเวลา ความพยายาม โน้มน้าวให้คนอื่นเห็นด้วยกับความคิดเห็นทางการเมือง

8. ผลกระทบของความรู้อีกทางการเมืองต่อตนเอง หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ทางการเมืองที่มีต่อตนเอง ได้แก่ ความเฉยๆ ไม่รู้สึกละอาย, พอใจที่เป็นอยู่อย่างนี้, ไม่ชอบอารมณ์ตัวเองแต่หยุดไม่ได้, อยากหาทางระบาย, พยายามเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมือง

9. ผลกระทบของความรู้อีกทางการเมืองต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ทางการเมืองที่มีต่อครอบครัว ได้แก่ ไม่มีผลต่อครอบครัว, ความคิดเห็นต่างกัน แต่ไม่ขัดแย้งกัน, ขัดแย้งกัน, ขัดแย้งกันรุนแรงมาก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และการเข้าถึงข่าวสารการเมืองของประชาชนต่อไป

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย แนวคิดที่นำมาใช้เป็นกรอบความคิดในการศึกษา มีดังนี้

1. แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองทางการเมือง
2. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง
3. บริบททั่วไปของเทศบาลเมืองหนองคาย
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1. ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จรรยา สุภาพ (2514 : 333) กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมืองหมายถึง การมีส่วนร่วมที่ประชาชนจะพึงมีในการกำหนดนโยบาย ในการตัดสินใจและกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาล และในทางการเมืองเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในรัฐบาล เช่น การเข้าเป็นรัฐบาล การมีอิทธิพลต่อรัฐบาล การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง”

ทิพาพร พิมพิสุทธ์ (2542 : 133-134) ได้ให้ความหมายของการเข้าร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง “การมีส่วนร่วมในการกระทำ (Activity) ของแต่ละบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาลเรียกว่า Autonomous Participation และการมีส่วนร่วมซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายโดยทางอ้อมนอกเหนือจากแต่ละบุคคลโดยตรงแล้ว เรียกว่า Mobilized participation”

ณรงค์ สินสวัสดิ์ (2539 : 123) กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง “บุคคลที่สนใจการเมือง มีความเข้าใจการเมือง เชื่อว่าตนเองมีประสิทธิภาพทางการเมือง มีความศรัทธาในกระบวนการทางการเมือง และตัวนักการเมือง และคิดว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหน้าที่ของตน เป็นคนที่มีความสามารถในการเข้าสังคม และเป็นคนที่มีความหวังในชีวิต”

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539 : 8) กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความหมายไปถึงการให้ความร่วมมือ ซึ่งถือเป็นการสนับสนุนต่อระบบการเมือง นั่นคือการมีระเบียบวินัยเคารพกฎหมาย ร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐบาล การให้ความสนับสนุน เป็นทางหนึ่งที่จะลดปัญหา ในการ

ปกครองและการบริหาร การให้ความร่วมมือในการเสียดำเนินการเป็นอีกทางหนึ่ง ซึ่งนับว่าเป็นการมีส่วนร่วม โดยอ้อม ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดปัญหา จนกลายเป็นประเด็นทางการเมืองต่อไป”

ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงหมายถึงการปฏิบัติการโดยสมัครใจไม่ว่าจะเป็นผลสำเร็จ หรือไม่มีการจัดองค์การหรือไม่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่องและจะใช้วิธีการที่ถูกต้องยอมรับตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะไปมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายสาธารณะ การบริหารนโยบายสาธารณะ และการเลือกผู้นำทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นระดับไหนของรัฐบาล

2. สาเหตุของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคล พยายามที่จะทำให้เป้าหมายประสบความสำเร็จแต่การกระทำของเขาอาจไม่ใช่การกระทำทางการเมือง เพราะอาจเห็นว่าวิธีที่ไม่เป็นการเมือง น่าจะได้ผลดีกว่าวิธีการทางการเมืองแล้ว เขาก็จะทุ่มเทให้กับวิธีการที่ไม่เป็นการเมือง แต่เป้าหมายบางประการจำเป็นต้องใช้วิธีการทางการเมืองเท่านั้นจึงจะบรรลุผลได้ ดังนั้น เมื่อมีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเมืองขึ้น พวกนี้จำเป็นต้องเข้าไปมีส่วนร่วมโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

นอกจากนี้ ในสังคมที่มีการขัดแย้งเรื่องเชื้อชาติ มีการช่วงชิงอำนาจทางการเมืองระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ปัญหาเหล่านี้จะอยู่ในรูปของการเมืองและก่อให้เกิดการปลุกระดม อันจะนำไปสู่การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบที่รุนแรงขึ้นได้ ส่วนปัญหาอื่น ๆ ที่สังคมประสบ เช่นปัญหาด้านเศรษฐกิจสินค้าราคาแพง ค่าครองชีพตกต่ำเหล่านี้ อาจนำมาซึ่งการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบใด ๆ ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการของรัฐบาลว่าจะมีประสิทธิภาพที่จะแก้ปัญหา และการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องนั้น ๆ มากน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับวิธีอื่น ๆ

สรุปได้ว่าสาเหตุที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง มีดังต่อไปนี้

1. กระบวนการสร้างความทันสมัย (Modernization) เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงระหว่างสังคมดั้งเดิมกับสังคมทันสมัย กระบวนการนี้เป็นผลให้สังคมเดิมแปรเปลี่ยนไปมีการกลายสภาพเป็นเมืองพัฒนาอุตสาหกรรม ระดับการศึกษาของคนสูงขึ้น อันเป็นผลเนื่องมาจาก การระดมทางสังคม ในขณะที่เดียวกันในสังคมที่ระดับของการพัฒนาเศรษฐกิจ อยู่ในอัตราที่ต่ำกว่า กระบวนการระดมทางสังคมแล้ว ความคับข้องใจก็เกิดขึ้นถ้าไม่สามารถถูกจัดไปได้แล้ว ประชาชน จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อสร้างข้อเรียกร้อง และนำเข้าสู่ระบบการเมืองมากยิ่งขึ้น

2. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างชนชั้นทางสังคม การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นผลโดยตรงจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และมีส่วนเชื่อมโยงให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้นอีกด้วย

นี่, พาวเวลล์ และ พรีวิท (Nie, Powell and Prewitt . 1997 ; อ้างถึงใน นันทนา วรธนะภูติ. 2539 : 2) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 3 ตัว คือ การพัฒนาเศรษฐกิจ โครงสร้างชนชั้น และการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองจาก 5 ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน อิตาลี และเม็กซิโก พบว่า คนที่มีฐานะทางสังคมที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าชนชั้นอื่น ๆ อาจอธิบายได้ว่าผลจากการพัฒนาเศรษฐกิจจะช่วยเพิ่มการเข้าไปมีส่วนร่วม โดยทำให้เกิดชนชั้นกลางและชนชั้นสูงมากขึ้น และคนพวกนี้มีแนวโน้มว่าเป็นสมาชิกขององค์การใด ๆ สูงกว่าชนชั้นอื่น ๆ นอกจากนี้ทั้งสามท่านยังศึกษาพบว่า สมาชิกที่แท้จริงอาจขององค์การมีแนวโน้มว่า จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าพวกที่ไม่ได้เป็นสมาชิกองค์การใด ๆ ดังนั้น เมื่อโครงสร้างของคนเปลี่ยนไปจะเป็นผลให้ทัศนคติ และพฤติกรรมทางการเมืองเปลี่ยนไปด้วย คือ

- 2.1 มีความสำนึกในหน้าที่ของราษฎรมากขึ้น
- 2.2 ได้รับข่าวสารทางการเมืองมากขึ้น
- 2.3 ตระหนักในผลกระทบที่นโยบายของรัฐที่มีต่อตนเองยิ่งขึ้น
- 2.4 มีความสำนึกในฐานะนักการเมือง
- 2.5 ให้ความสนใจอย่างยิ่งยวดในกิจกรรมทางการเมือง

3. อิทธิพลของปัญญาชนและการสื่อสารแบบใหม่ ในสังคมที่เกิดขึ้นใหม่หลายประเทศที่ผู้มีการศึกษาได้เข้ามามีบทบาทสำคัญ ในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

นอกจากนี้ อิทธิพลจากวิทยุ โทรทัศน์ ตลอดจนหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ยังมีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ในบางสังคมจะใช้สื่อมวลชนเพื่อการโฆษณาชวนเชื่อ ในการให้การอบรมทางการเมืองแก่สมาชิกของสังคม และที่สำคัญสื่อมวลชนจะเป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง ซึ่งถ้าผู้ปกครองไร้ประสิทธิภาพไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกในสังคม ก็จะเป็นผล ทำให้ข้อเรียกร้องต่าง ๆ อันเป็นผลจากการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองจะเพิ่มขึ้นด้วย

4. ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้นำทางการเมือง ก็ถือเป็นสาเหตุประกอบอันสำคัญอันจะนำไปสู่การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา การขัดแย้งมักเป็นความขัดแย้งระหว่างผู้นำที่อยู่ในอำนาจซึ่งไม่ต้องการที่จะเห็นผู้นำหัวก้าวหน้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นเหตุให้กลุ่มผู้นำใหม่จำเป็นต้องหาทางปลุกกระดมประชาชน ให้เกิดขัดแย้งระบบการเมืองที่เป็นอยู่ สร้างความชอบธรรมให้กับระบบการเมืองใหม่ โดยอ้างความสามารถ ที่จะให้

ความยุติธรรมและสิ่งที่ดีกว่า การขัดแย้งนี้มักจะนำไปสู่การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบรุนแรง

5. รัฐบาลเข้าไปมีส่วนเกี่ยวกับเรื่องราวทางสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของสังคมมากยิ่งขึ้น นับเป็นสาเหตุที่สำคัญที่จะทำให้การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้น ในระบบสังคมเดิมนั้นเรื่องราวในสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม จะตกอยู่ในอิทธิพลของกระบวนการประเพณี ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมมักจะได้รับการแก้ไขกันเอง และมองรัฐบาลเป็นเรื่องของคนชั้นสูงโดยแยกตนเองออกจากการเมือง แต่ในปัจจุบันประเทศได้รับการพัฒนาขึ้น ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และติดต่อกับผู้อื่นได้สะดวกขึ้น ทำให้ประชาชนพยายามเรียกร้องหรือต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่พวกเขาต้องการมากยิ่งขึ้น

6. อิทธิพลของการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่าคนที่ได้รับการศึกษาในระดับสูง มีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่สูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย

อัลมอนต์ และเวอร์บา (Almond and Verba, 1987 ; อ้างถึงใน นันทนา วรรณะภูติ, 2539 : 2) ในหนังสือ The Civic Culture ได้สรุปว่า การศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า

1. ผู้ที่มีการศึกษาดี ยิ่งตระหนักในผลกระทบที่รัฐบาลมีต่อบุคคลมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย
 2. ผู้ที่มีการศึกษาดีจะติดตามข่าวสารทางการเมือง และให้ความสนใจต่อการรณรงค์หาเสียงมากกว่าผู้มีการศึกษาน้อย
 3. ผู้ที่มีการศึกษาดี ยิ่งมีข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมาก
 4. ผู้ที่มีการศึกษาดี จะสามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องทางการเมืองได้กว้างขวาง และให้ความสนใจต่อการเมืองอย่างมีเป้าหมาย และมีประเด็นที่กว้างขวาง
 5. ผู้ที่มีการศึกษาดี มีแนวโน้มที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการถกเถียง และพูดคุยเกี่ยวกับการเมืองมากขึ้น
 6. ผู้ที่มีการศึกษาดี จะรู้สึกราวมีความอิสระในการสนทนาเรื่องราวทางการเมืองกับบุคคลทั่ว ๆ ไป แต่ผู้มีการศึกษาน้อยมีแนวโน้มที่จะไม่สนใจที่จะพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องทางการเมือง
- สรุปได้ว่า ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะจูงใจให้บุคคลที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น ก้าวไปสู่สถานภาพทางสังคมสูงขึ้นมีโอกาสรับรู้ผลกระทบของรัฐบาล และมีโอกาสรับประโยชน์ในทางการเมือง

3. รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

โดยทั่วไปแล้วรูปแบบมีส่วนร่วมทางการเมือง มักจะถูกแบ่งออกไปตามการให้ค่านิยมความหมายของการเข้าร่วมทางการเมืองว่าจะมีความครอบคลุมได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งนักวิชาการได้ทำการจัดรูปแบบไว้ค่อนข้างกว้างขวางมาก โดยได้จำแนกออกเป็นมิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

จรรยา สุภาพ (2514 : 331 – 334) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบโบราณไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมแบบกรีก (Greek System) วัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็นพลเมืองของประเทศ ได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยตรง ซึ่งกำหนดให้ประชาชนทั้งนครรัฐประชุมร่วมกันเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ความต้องการและกำหนดนโยบาย รวมทั้งกำหนดตัวผู้ปกครองด้วย

2. การมีส่วนร่วมแบบโรมัน (Roman System) การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ได้กำหนดให้มีสภาขึ้นแทนการประชุมประชาชนทั้งหมด ส่วนอำนาจหน้าที่ที่สภานั้นครอบคลุมเสมือนการปกครองโดยประชาชน โดยตรง

3. การมีส่วนร่วมแบบศักดินา (Feudal System) เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ในระหว่างเจ้านายกับไพร่ (Vassal) ที่แต่ละฝ่ายมีหน้าที่ต่อกัน เจ้านาย (Lord) มีหน้าที่ให้ความคุ้มครองและปกครองไพร่ ส่วนไพร่มีหน้าที่บริการด้านต่าง ๆ ให้เจ้านาย

4. การมีส่วนร่วมแบบสวิส (Swiss System) มีลักษณะสำคัญคือ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง เช่นเดียวกับระบบกรีก

5. การมีส่วนร่วมแบบนิวอิงแลนด์ (New England System) มีการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรง เช่นเดียวกับแบบสวิส

สำหรับประเทศแรกที่ยพยายามปฏิรูปการให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้คือ ประเทศอังกฤษ เมื่อค.ศ. 1215 ได้มีการตกลงต่อกัน ระหว่างฝ่ายกษัตริย์กับขุนนาง เพื่อให้ฝ่ายกษัตริย์ทรงยินยอมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมบ้านเมืองจนเกิดเอกสารสิทธิแมกนา คาร์ต้าขึ้น ซึ่งเป็นเอกสารที่ยินยอมให้ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมรัฐบาล ต่อมา โอลิเวอร์ ครอมเวลล์ ได้ดำเนินการใช้กำลังเพื่อประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในประเทศได้มีบทบาททางการเมืองจนทำให้เกิดหลักการที่ว่าประชาชนทุกคนมีสิทธิในการออกเสียง และประชาชนทุกคนจะมีสิทธิมีตัวแทนในสภานิติบัญญัติ และเมื่อเกิดเหตุการณ์ปฏิวัติในฝรั่งเศส ใน ค.ศ. 1789 สิทธิของการเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนจึงขยายออกไป จนทำให้เกิดหลักเสรีภาพ ความเสมอภาค และการนำเอาเจตนารมณ์ของปวงชนมาใช้ให้ถูกต้องเหมาะสม นอกจากนั้นในสหรัฐอเมริกาที่มีการกระตุ้น

ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตั้งแต่สมัยที่แซมมวล อดัมส์ ร่วมกับประชาชน เรียกร้องสิทธิในการปกครองตนเองจากอังกฤษ และโทมัสเพน ได้มีส่วนช่วยให้ประชาชนระลึก และสำนึกถึงความสำคัญในการที่จะเข้ามาดำเนินการปกครองตนเอง โดยเริ่มจากระดับท้องถิ่น ขยายไปจนระดับชาติ

เกษม อุทยานิน (2516 : 120 – 121) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองทางตรง ของประชาชนในปัจจุบันไว้ดังนี้

1. การแสดงประชามติ (Referendum) มีการให้ประชาชนนั้น มีส่วนร่วมในการ พิจารณา และการตัดสินใจที่จะรับหรือไม่รับกฎหมาย ซึ่งจะออกผลบังคับใช้แก่คนที่ผ่านการ พิจารณาของสภาเป็นขั้นต้นมาแล้ว ประชามตินี้ อาจจะมีทั้งแบบบังคับใช้ ประชาชนต้องแสดง ประชามติและไม่บังคับใช้ให้ต้องแสดงประชามติก็ได้ ขึ้นอยู่ว่าความจำเป็นมากน้อยเพียงใด
2. การริเริ่มให้เสนอกฎหมาย (Initiative) ซึ่งเกิดขึ้นในสวิสเป็นเวลานานแล้วได้แก่ การชุมนุมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเหมือนกับวิธีแบบประชุมชาวเมืองในสหรัฐอเมริกา แต่เป็นการ เสนอกฎหมายรูปการจะเป็นการทำคำร้อง และลงมติในบัตรเลือกตั้ง จุดประสงค์ของการริเริ่มให้ เสนอกฎหมายนี้ เพื่อให้ประชาชนได้ผ่านกฎหมายบางอย่าง ไม่ต้องฟังความคิดเห็นของสภา
3. การเลือกออกใหม่ (Recall) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีอำนาจในการปลด อำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลได้ เมื่อเห็นว่าผู้นั้นไม่ดำเนินการตามความต้องการของ ประชาชนหรือปฏิบัติตนไม่สมควร แต่จะต้องเป็นตำแหน่งที่มาจากการเลือกตั้ง
4. การร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจ (Plebiscite) เป็นการเปิดโอกาสให้ ประชาชนแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจในปัญหาที่สำคัญ เมื่อรัฐบาลไม่สามารถตัดสินใจ ปัญหา นั้น ๆ ได้

ว่าที่ร้อยตรีสัมพันธ์ กลุ่มมาลา (2549 : 19 – 20) ได้รวบรวมบทความจากนักวิชาการหลาย ท่าน ซึ่งมีผู้ทำการศึกษาและจำแนกรูปแบบไว้หลายรูปแบบในปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับกันว่ารูปแบบ การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีอยู่มากมาย และแตกต่างกันไปในแต่ละระบบ การเมือง ดังนี้

1. กิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมืองและการณรงค์หาเสียง (Party and Campaign Activities) กิจกรรมประเภทนี้ได้จัดรวมกันไว้และเรียกรวมกันว่า Campaign Activities กิจกรรม ประเภทนี้ได้แก่ การชักชวนให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุน การทำงานให้ พรรคการเมืองหรือผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งอย่างกระตือรือร้น การให้ความสนใจเข้าร่วมประชุม ทางการเมือง

2. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Voting) ในการวิจัยเชิงวิชาการถือว่าการได้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง นั้นเป็นรูปแบบและกิจกรรมของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนที่สุด และสามารถวัดค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ให้ความเที่ยงมากที่สุด

3. กิจกรรมชุมชน (Community Activities) คือการสร้างกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาสังคม การทำตนร่วมกับกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับปัญหาบ้านเมืองและสังคม บุคคลที่จะเข้าร่วมทำตนเป็นสมาชิกที่กระตือรือร้นในกลุ่มหรือองค์กรเหล่านี้ ซึ่งเป็นองค์กรที่ทำงานเกี่ยวกับปัญหาสาธารณะแต่ไม่ใช่องค์กรของรัฐบาล

4. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ (Contacting Official) หมายถึง การกระทำของบุคคลในลักษณะที่เป็นการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาหรือปกป้องผลประโยชน์บางอย่างของตนหรือของกลุ่มตน ปัญหาที่เขาสนใจและนำไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นเป็นสิ่งที่มิมีผลกระทบโดยตรงต่อบุคคลนั้น และมักจะไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองมากนัก ซึ่งเรียกว่า การมีส่วนร่วมแบบคับแคบ (Parochial Participation)

5. การชักจูง (Lobbying) เป็นความพยายามของบุคคลที่พยายามติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำทางการเมือง โดยหาทางที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายประเด็นเรื่องที่กระทบต่อประชาชนจำนวนมากจากตัวอย่างจริง ๆ นั้นหมายถึงกิจกรรมที่มุ่งจะก่อให้เกิดแรงสนับสนุนหรือต่อต้านพระราชบัญญัติ หรือการตัดสินใจนโยบายของฝ่ายบริหาร

6. การประท้วง (Protested) ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับที่ Huntington เรียกว่าการใช้ความรุนแรง (Violence) ซึ่งเป็นความพยายามที่จะสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาล โดยการทำร้ายร่างกายหรือทรัพย์สิน

สรุปได้ว่า การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทำให้ประชาชนมีอิทธิพลเหนือผู้นำในแง่ที่ว่าเป็นแรงกดดันที่ทำให้ผู้นำต้องปรับนโยบายของตน เพื่อคะแนนเสียงของตนเอง และทำให้คะแนนเสียงเป็นเสมือนอาวุธที่มีอำนาจควบคุมรัฐบาล ดังนั้นบุคคลที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นผู้ที่มีความสำนึกในหน้าที่ของพลเมือง มีความสำนึกในบรรทัดฐานของสังคม และวิถีการดำรงชีวิตในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน และยังพบว่าในบางครั้งประชาชนส่วนใหญ่ที่ไปลงคะแนนเสียงนั้นอาจไม่เห็นความสำคัญของการกระทำของตนต่อผลทางการเมืองก็ได้ ซึ่งบุคคลเหล่านั้นอาจไม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมืองในรูปแบบอื่นใดเลย และในทางกลับกันผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นจะพบว่าจะมีอยู่น้อยหรือมากในแง่ที่ว่า เมื่อไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วก็จะยุติเพียงแค่นั้น และการเลือกตั้งที่ไม่สามารถมีขึ้นได้บ่อยครั้ง ก็เท่ากับว่า เป็นเสมือนข้อจำกัดที่ทำให้บุคคลไม่อาจเข้าร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ได้บ่อยครั้งเหมือนรูปแบบอื่น (สถิติ นิยมญาติ. 2534 : 23)

4. ระดับขั้นตอนของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

มิลล์ (Mills, 1996 ; อ้างถึงใน สwana พรพัฒน์กุล, 2520 : 30) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง วัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การกำหนดเป้าหมาย (Goal – Making) หมายถึง การกำหนดลักษณะและรูปแบบในการมีส่วนร่วมให้สอดคล้องกับระบอบการปกครอง เช่น การปกครองในระบอบประชาธิปไตย สังกตนิยม และเผด็จการซึ่งมีลักษณะในการกำหนดเป้าหมายต้องแตกต่างกันออกไป

2. การแสวงหาวิถีทาง (Means) หนทางไปสู่เป้าหมายของการมีส่วนร่วมที่ดีที่สุด คือการประหยักระยะทางสั้นและคุ้มค่า วิถีทางแสดงถึงทิศทาง (Orientation) ซึ่งต้องมีข่าวสารในการติดต่อที่ดี แล้วพิจารณาหาหนทางที่ดีที่สุด เพื่อกำหนดระดับของการมีส่วนร่วมให้มาก

3. มีการกระทำ (Action) ความสำเร็จของการเข้าร่วมอยู่ที่การกระทำ ด้วยการประเมินจากสถานการณ์

4. มีตัวเร่ง (Catalyst) ตัวเร่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ดี คือการมีปฏิริยากันทางการเมือง (Political Interaction) การสื่อสารทางการเมืองที่ดี และการเข้าถึงเพื่อให้อยู่ใกล้ชิดศูนย์กลางอำนาจ สำหรับการเจรจาต่อรอง

5. มีการระดมพลัง (Mobilization) คือการเตรียมการในเชิงหาสมัครพรรคพวก เครื่องมือช่องทางสำหรับการเข้าร่วม

6. มีการเปลี่ยนแปลง (Change) หมายถึง ผลของการกระทำที่เกิดจากการเข้าร่วม

7. มีปรากฏการณ์ทางการเมือง (Political Phenomenon) ความสำเร็จหรือล้มเหลวในการเข้าร่วม ให้ดูปรากฏการณ์ทางการเมือง โดยพิจารณาความสำเร็จจากผลทางการเมือง

8. การถดถอย (Regression) จะเกิดกรณีการเข้าร่วมทางการเมืองไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ทำให้การเข้ามีส่วนร่วมขาดความชอบธรรม พลังการเข้าร่วมอาจสลายไปในขณะนี้

9. การปะทะ (Counteraction) ผลการถดถอยอาจก่อให้เกิดการปะทะจากกลุ่มอื่น ๆ ที่เหนือกว่าได้

Swana พรพัฒน์กุล (2520 : 30-31) ได้จัดแบ่งระดับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง จากน้อยไปหามาก ดังนี้

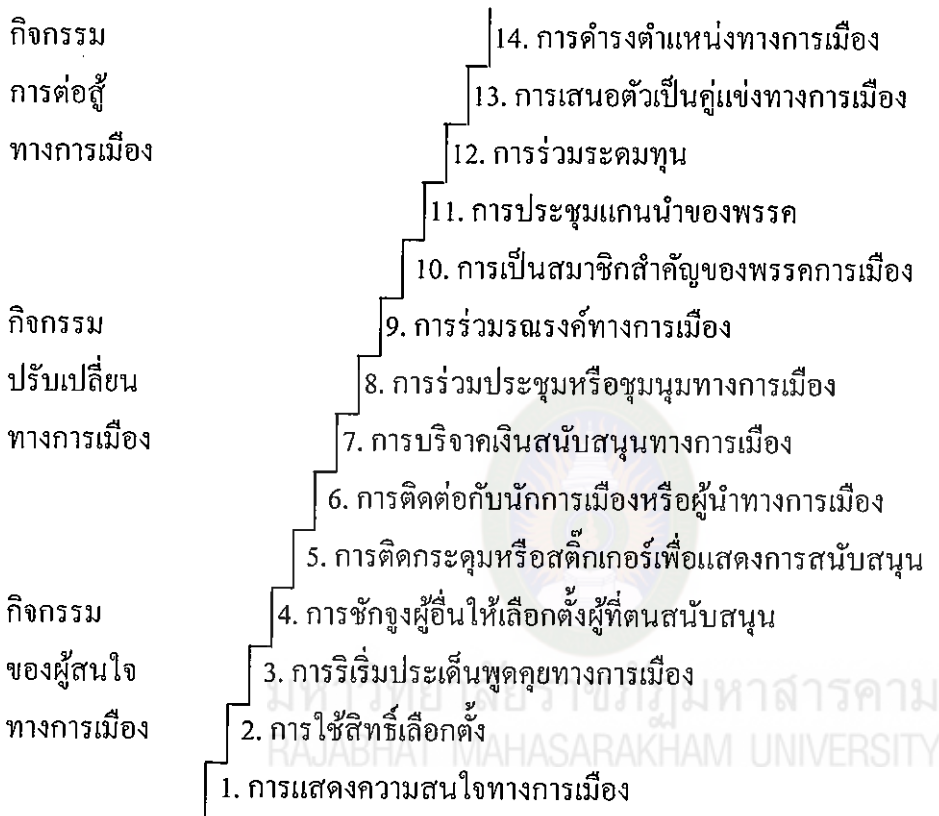
1. รับฟังข่าวสารทางการเมือง
2. ออกไปใช้เสียงในการลงคะแนน
3. ชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องการเมือง
4. ชักชวนให้ไปเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง

5. ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยการติดป้ายประกาศ สนับสนุนหรือประกาศสนับสนุนให้ผู้อื่นทราบโดยทั่วไป

6. ติดต่อแสดงความคิดเห็นหรือข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมือง หรือนักการเมือง
7. สนับสนุนด้วยการบริจาคให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง
8. ติดตามการหาเสียงของนักการเมือง
9. ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง
10. เป็นสมาชิกพรรคที่ทำงานให้พรรคการเมืองเป็นประจำ
11. เข้ามีส่วนร่วมในการวางแผนของแผน
12. ช่วยหาเงินให้พรรคการเมือง
13. สมัครเข้าแข่งขันรับเลือกตั้ง
14. เป็นเจ้าหน้าที่ของพรรค หรือ ได้รับเลือกตั้ง

สมบัติ ชำรงชัยวงศ์ (2539 : 40 – 42) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยทั่วไป ของสมาชิกในสังคม จะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ไม่สนใจในการเมืองแต่ละอย่าง กับกลุ่มที่ สนใจกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยกลุ่มที่สนใจการเมืองอาจจำแนกได้ ดังนี้ กลุ่มผู้สนใจติดตามทางการเมืองกลุ่มผู้ที่อยู่ระหว่างกลุ่มผู้สนใจติดตามทางการเมือง และกลุ่ม ที่ต้องการเข้าไปมีบทบาททางการเมืองกลุ่มที่ต้องการเข้าไปต่อสู่ทางการเมืองโดยตรง ลักษณะ เหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับปัจจัยกระตุ้นที่แต่ละบุคคลได้รับบทบาทของผู้ที่ สนใจทางการเมืองจะเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อม โดยทั่วไปผู้ที่สนใจอาจเปลี่ยนไปเป็นผู้ที่ไม่สนใจ และผู้ที่ไม่สนใจอาจเปลี่ยนเป็นผู้ที่สนใจทาง การเมืองก็ได้ หรือในกลุ่มผู้สนใจเองก็อาจเปลี่ยนแปลงจากผู้ที่สนใจจะเข้าไปต่อสู่ทางการเมืองมา เป็นเพียงแคผู้สนใจติดตามทางการเมืองเท่านั้น แต่การเปลี่ยนแปลงจากระดับต่ำไปสู่ระดับสูงอาจ ต้องใช้ปัจจัยผลักดันจากภายนอกมาก อาทิ การได้รับการสนับสนุนการเงินจากเพื่อน หรือตนเอง มี ความรู้สึกรุนแรงต่อประเด็นทางการเมืองที่ต้องการจะผลักดัน จึงทำให้ตัดสินใจเข้าร่วมต่อสู่ ทางการเมือง และเมื่อตัดสินใจเข้าร่วมต่อสู่ทางการเมืองแล้วจะทำให้บุคคลต้องขยายบทบาท ทางการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองของตนออกไปอย่างกว้างขวางผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการมีส่วน ร่วมทางการเมืองพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองประกอบด้วยฐานคติ ลำดับ 2 ประการ คือ ประการแรก ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่ง มีแนวโน้มที่จะ เกี่ยวข้องกับการกระทำอื่น ๆ ทางการเมือง มีลักษณะเป็นลำดับขั้น กล่าวคือบุคคลที่อยู่ในลำดับขั้น ของการเกี่ยวพันทางการเมืองเดียวกันมีแนวโน้มที่จะมีกิจกรรมทางการเมืองเหมือนกัน ผู้ที่มีลำดับ ขั้นของการเกี่ยวพันทางการเมืองในลำดับสูงจะครอบคลุมกิจกรรมทางการเมืองในลำดับต่ำกว่าด้วย

จากฐานคติดังกล่าว ได้นำเสนอความคิดว่าด้วยลำดับขั้นตอนการเกี่ยวพันทางการเมือง ซึ่งแสดงให้เห็นพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลจะเริ่มต้นจากลำดับต่ำสุด คือการไม่สนใจทางการเมือง และในส่วนของ การสนใจทางการเมืองจะแบ่งเป็นลำดับขั้นจากต่ำสุดไปสู่สูงสุด ดังภาพประกอบที่

แผนภาพที่ 1 ขั้นตอนของการเกี่ยวพันทางการเมือง

แคมป์เบลล์ และมิลเลอร์ (Campell & Miller. 1994 ; อ้างถึงใน สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. 2539 : 28 – 29) ได้เสนอแบบการวัดหรือดัชนีการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Index of Political Participation) โดยแบ่งระดับกิจกรรมทางการเมืองออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับสูง ได้แก่ การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและทำกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบอื่นด้วย

2. ระดับกลาง ได้แก่ ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

3. ระดับต่ำ ได้แก่ ไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง แต่จะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองอื่น ๆ บ้าง

สรุปได้ว่า ระดับขั้นตอนของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ยังไม่มีวิธีการใดที่จะบอกถึง ขอบข่ายและความเข้มข้นในรูปแบบต่าง ๆ ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้เป็นลำดับขั้นได้เป็น อันหนึ่งอันเดียวกันทั้งหมด เพราะว่าการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดพยายามที่จะทำให้เป้าหมายของ พวกเขาได้ประสบผลสำเร็จนั้น ถ้าพวกเขาเห็นว่าอาจจะทำโดยวิธีการที่ไม่เป็นวิธทางการเมือง หรือเห็นว่าวิธีการที่ไม่เป็นการเมืองดังกล่าว สามารถที่จะได้ผลดีกว่าที่วิธทางการเมืองแล้วก็อาจ พยายามให้กับวิธีการที่ไม่เป็นทางการเมืองได้ แต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองบางประการจำเป็นต้อง ใช้วิธทางการเมืองเท่านั้น จึงจะประสบผลสำเร็จ และยังไม่มีวิธีการใดที่จะบอกถึงขอบข่ายและ ความเข้มข้นในลักษณะต่าง ๆ ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้เป็นลำดับขั้นขึ้นได้ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งหมด

5. ประเภทของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เลสเตอร์ คับบลิท มิลแบรธ (Lester W. Milbrath. 1986 ; อ้างถึงใน จิตรโชค บรรพต. 2538 : 445 – 446) ได้จัดออกเป็น 14 ระดับ ได้แก่

1. รับฟังหรือรับทราบข่าวสารทางการเมือง (เป็นการเกี่ยวข้องกับการเมืองในระดับต่ำสุดหรือน้อยที่สุดแต่มีคนเกี่ยวข้องด้วยมากที่สุด)
2. ไปออกเสียงลงคะแนน
3. ชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องการบ้านการเมือง
4. ชักชวนให้ผู้อื่นใช้สิทธิออกเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง
5. ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน
6. ติดต่อแสดงความคิดเห็นหรือข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมืองหรือนักการเมือง
7. สนับสนุนด้วยการบริจาคเงินให้พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง
8. ติดตามการหาเสียงของนักการเมืองบางคน หรือหลายคน
9. ช่วยสมัครรับเลือกตั้งรณรงค์หาเสียง
10. เป็นสมาชิกพรรค โดยทำงานให้พรรคการเมืองเป็นประจำเสมอ
11. เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนของพรรค
12. ช่วยหาเงินเข้าเป็นกองทุนของพรรค
13. สมัครเข้าแข่งขันรับเลือกตั้งเพื่อตำแหน่งทางการเมือง
14. เป็นเจ้าหน้าที่ของพรรคหรือได้รับการเลือกตั้ง (เป็นการเกี่ยวข้องกับการเมืองในระดับที่มากที่สุด แต่มีผู้เกี่ยวข้องโดยตรงน้อยที่สุด)

ชัยวัฒน์ รัฐขจร (2542 : 33) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองต้องมีลักษณะ 7 ประการ ดังนี้

1. การกระทำนั้นต้องหวังผลในการที่จะมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายของรัฐบาล หรือต่อการบริหารงานของรัฐ หรือ ต่อการเลือกผู้นำทางการเมืองของรัฐบาล ฉะนั้นผลที่หวังจึงอยู่ที่การเลือกนโยบาย หรือเลือกตัวบุคคล หรือเลือกทั้งนโยบายและตัวบุคคล
2. ผลที่หวังจากการกระทำทั้งในเรื่องนโยบาย หรือตัวบุคคลนี้จะเป็นเรื่องการเมือง ระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติก็ได้
3. การกระทำใด ๆ ก็ตาม เกิดขึ้นโดยความสมัครใจ และ ถือว่าความสมัครใจนี้เป็นเงื่อนไขที่สำคัญ นั่นคือการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะมีใช้การกระทำที่เกิดจากการถูกบังคับ
4. การกระทำที่เกิดขึ้นนั้น ไม่เน้นผลลัพธ์ว่า ต้องประสบความสำเร็จเสมอไป
5. การกระทำจะจัดองค์กรขึ้นอย่างเป็นระบบ หรือไม่เป็นระบบก็ได้
6. การกระทำดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นเป็นครั้งคราว หรือเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องก็ได้
7. การกระทำนี้ใช้วิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือ ไม่ถูกต้องก็ได้

การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ผ่านมามักเป็นแบบประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน คือ การเลือกผู้แทนไปทำหน้าที่แทนตน (Representative Democracy) และต่อมาเริ่มมีความนิยมประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) ซึ่งมีลักษณะสำคัญตรงที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นในการให้ความคิดเห็นกันต่าง ๆ นานา และมีแนวโน้มว่าการจะตัดสินใจใด ๆ มักมีลักษณะฉันทานุมติที่คนเกือบทั้งหมดเห็นพ้องต้องกัน มากกว่าการลงคะแนนเสียงชี้ขาด

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นการกระทำกิจกรรมของประชาชนในสังคมที่ได้มีส่วนร่วมกระทำร่วมกันทางการเมือง พฤติกรรมที่แสดงออกโดยสมัครใจ และถูกต้องตามกฎหมายของสมาชิกในสังคมถึงการให้ความสนใจในทางการเมือง และแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นผู้ร่วมอยู่ในกลไกทางการเมืองของสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลและไม่จำเป็นจะต้องมีจุดประสงค์ที่ไปไกลถึงขนาดมุ่งที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล เพียงแต่โดยการแสดงบทบาทง่าย ๆ เช่น การพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง ฟังการอภิปรายทางการเมืองและการหาเสียง เข้าร่วมการรณรงค์ต่าง ๆ ทางการเมือง ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ให้การสนับสนุนการเมืองและพรรคการเมือง ลงสมัครเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร เป็นต้น

6. ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

โดยทั่วไปแล้วกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนต่อเนื่องซึ่งก่อให้เกิดต้นทุนในการดำเนินการมากพอสมควร อย่างไรก็ตามข้อดีของการมีส่วนร่วมคือก่อให้เกิดการผลิตนโยบายและบริการสาธารณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสาธารณชนเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดสรรทรัพยากรของสาธารณะให้

สูงขึ้น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดประโยชน์ต่าง ๆ ดังนี้ (นวนน้อย ตรีรัตน์ และคณะ. 2545 : 380 – 381)

1. เพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ กระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนช่วยให้เกิดความกระจ่างในวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบายนั้น ๆ ได้อยู่เสมอ สาธารณชนสามารถที่จะผลักดันให้เกิดการทบทวนข้อสันนิษฐานที่ปิดบังอยู่ ซึ่งอาจจะปิดบังไม่ให้เห็นทางออกที่มีประสิทธิภาพที่สุด

2. ลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา โดยทั่วไปกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มรูปแบบมักจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและเสียเวลา แต่ในทางปฏิบัติแล้วการมีส่วนร่วมของประชาชนมาตั้งแต่ต้น สามารถที่จะลดความล่าช้าและลดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งของประชาชนได้ การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถเกิดผลในการยอมรับอย่างสูงต่อการตัดสินใจ โดยกลุ่มซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียในการตัดสินใจนั้น ๆ วิธีการนี้จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติทำให้เกิดการประหยัดค่าใช้จ่ายซึ่งโดยทั่วไปมักจะแพงกว่าค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการจัดทำหรือดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระยะต้น

3. การสร้างฉันทามติ โครงการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถที่จะสร้างข้อตกลงที่มั่นคงและยืนยาวและการยอมรับระหว่างกลุ่มซึ่งก่อนหน้านี้ อาจจะมีความเห็นขัดแย้งกันคนละทาง ก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างคู่กรณี ลดความขัดแย้งทางการเมืองและก่อให้เกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ

4. ความสำเร็จและผลในการปฏิบัติของ โครงการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้คนเรามีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น ตลอดจนรู้สึกกระตือรือร้นในการที่จะช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

5. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าหรือหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่รุนแรง ความขัดแย้งในโครงการอาจนำไปสู่การเป็นปฏิปักษ์อันยากที่จะแก้ไข กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ก่อให้เกิด โอกาสที่คู่กรณีจะแสดงความต้องการของกลุ่มเขา และความห่วงกังวลที่ปราศจากความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์การมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ต้นสามารถลดการเผชิญหน้ากันอย่างรุนแรงที่อาจจะเป็นไปได้ อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ใช่ยาวิเศษมันไม่อาจที่จะลดหรือกำจัดความขัดแย้งในทุก ๆ กรณีได้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย กล่าวไว้ว่าการมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาและการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น สามารถนำมาซึ่งประโยชน์สุขคืนสู่ประชาชน (โกวิท พวงงาม และปรีดี โชติช่วง. 2544 : 18 – 19) ได้แก่

1. ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวการดำเนินงานทั้งด้านบุคคล แผนงาน โครงการ ด้านการเงินและระเบียบ กฎหมาย
 2. ทำให้การพัฒนา การแก้ไขปัญหา และการจัดบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลสอดคล้องตามความต้องการของประชาชน เป็นไปตามความจำเป็นเร่งด่วน
 3. เป็นการควบคุมการปฏิบัติงาน การใช้อำนาจของคณะผู้บริหาร ข้าราชการส่วนท้องถิ่น ให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง
 4. การใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- สรุปได้ว่า การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหลักการที่ขาดเสียมิได้ของระบบประชาธิปไตย และเป็นเครื่องมือสำคัญในการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น ซึ่งผู้ปกครองต้องได้รับการยอมรับจากประชาชน การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้น ได้สำคัญยิ่ง เพราะประชาธิปไตยจะอยู่ไม่ได้ ถ้าประชาชนไม่ไปออกเสียงเลือกตั้ง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

Rush and Althoff กล่าวว่า การสื่อสารทางการเมือง คือ การแลกเปลี่ยน อภิปราย ถ่ายทอด ข่าวสารทางการเมืองต่างๆ ระหว่างสมาชิกในสังคมการเมืองนั้น ซึ่งทำให้สมาชิกต่างๆ นี้ยังสามารถเป็นส่วนหนึ่งของสังคมการเมืองนั้นๆ ด้วย ซึ่งการสื่อสารทางการเมืองในแต่ละสังคมการเมืองนั้นจะเป็นเช่นไร ย่อมขึ้นอยู่กับบริบททางการเมืองของแต่ละสังคมนั้นด้วย หากเป็นสังคมประชาธิปไตย การสื่อสารทางการเมือง ย่อมมีอิสระ และหลากหลายรูปแบบมากกว่าสังคมเผด็จการอย่างแน่นอน (สฤณภูริรัฐ แจ่มสมบูรณ์. 2542 : 6)

พฤทธิสถาน ชุมพล (2535 : 181) กล่าวว่า การสื่อสารทางการเมือง เป็นกระบวนการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ทศนะความคิดเห็น ตลอดจนประสบการณ์ต่างๆ ทางการเมืองระหว่างบุคคล ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมือง โดยที่ระบบการเมืองหรือรัฐบาลจะได้หาช่องทางให้ประชาชนได้รับทราบนโยบาย และกิจกรรมของรัฐบาลกับการที่ประชาชนจะได้เรียนรู้ถึงนโยบายและกิจกรรมต่างๆ อันมีผลกระทบต่อประชาชน โดยที่

1. เกี่ยวข้องกับบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปหรือมากกว่านั้น
2. เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมือง
3. เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันทางการเมือง

Deutsch (1969 : 76-97) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง โดย อธิบายถึง โครงสร้างของระบบการเมืองว่ามีลักษณะเป็นเครือข่ายของระบบการสื่อสาร (Communication Network) ที่มีกระบวนการทำงาน ที่คล้ายคลึงกับการสั่งงานของระบบประสาทมนุษย์และระบบเครื่องกลอัตโนมัติ โดยที่เครือข่าย (network) จะครอบคลุมและเชื่อมโยงทุกๆ ส่วน ส่วนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างระบบกับสภาพแวดล้อมนั้นเกิดขึ้นได้ด้วยการมีระบบสื่อสาร ทั้งในระบบกับสภาพแวดล้อม การที่จะทำความเข้าใจกับระบบใดๆ ก็ตามจะต้องทำความเข้าใจต่อระบบทั้งหมดจะขาดหายไปส่วนหนึ่งส่วนใดไม่ได้ และส่วนประกอบต่างๆ ของระบบต้องทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความเป็นคุณภาพของระบบ (ปัทมพร สมินทร์ปัญญา, 2544 : 23)

เสถียร เขยประทับ (2540 : 142-155) ได้สรุปช่องทางการสื่อสารทางการเมืองโดยแบ่งออกเป็น 4 ช่องทางใหญ่ ดังนี้

1. ช่องทางการสื่อสารที่เป็นองค์กร ประกอบด้วยสถาบันทางการเมืองต่างๆ เช่น พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ ระบบราชการ หรือกลุ่มมวลชนอื่นๆ ที่สามารถเชื่อมประชาชนเข้ากับผู้นำได้ ซึ่งองค์กรเหล่านี้ อาจมีโครงสร้างที่ถาวรหรือกึ่งถาวรก็ได้ และอาจไม่จำเป็นที่จะต้องทำหน้าที่ติดต่อกัน

2. ช่องทางการสื่อสารประเภทกลุ่ม ช่องทางการสื่อสารลักษณะนี้จะมีลักษณะถาวรแต่มีความเป็นสถาบันและแพร่หลายน้อยกว่า เช่น กลุ่มแม่บ้านทหารบก กลุ่มสมาคมศิษย์เก่า หรือกลุ่มภายในเพื่อนฝูง การสื่อสารภายในกลุ่มเช่นนี้ จะมีความเป็นทางการน้อยกว่าการสื่อสารภายในองค์กร นอกจากนี้การสื่อสารภายในกลุ่ม ยังเป็นแหล่งของการแลกเปลี่ยนข่าวสารความคิด ตลอดจนอิทธิพล ซึ่งทำให้ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจในทางการเมืองเกือบทุกชนิด ตั้งแต่ระดับต่ำสุดจนถึงสูงสุด

ข้อแตกต่างระหว่างองค์กรและกลุ่มจะเห็นได้ชัด ในระบบการเมืองเผด็จการ โดยที่ในประเทศเผด็จการนั้น ผู้นำมักจะพยายามไม่ให้มีการสื่อสารในรูปแบบของกลุ่มมากนัก เพราะยากแก่การควบคุม และไม่สามารถกำหนดทิศทางการเมืองของตนได้ ผู้นำเหล่านี้จึงพยายามที่จะสลายการสื่อสารภายในกลุ่ม และจัดตั้งเป็นการสื่อสารในแบบองค์กรแทน ในทางตรงกันข้ามในสังคมแบบประชาธิปไตยหรือสังคมเปิด จะมีการสื่อสารในกลุ่มมาก ทั้งกลุ่มเพื่อน กลุ่มครอบครัว ทั้งนี้เนื่องจากถือเป็นการเปิดกว้าง และเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเปิดลักษณะนี้

3. ช่องทางการสื่อสารที่เป็นสื่อมวลชน ในปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ได้รับทราบข่าวสาร ตลอดจนการทำงานของระบบการเมืองจากสื่อมวลชน สื่อมวลชนทำให้ข่าวสารเดินทางไปได้มากกว่า ไกลกว่าและเร็วกว่า และทำให้ข่าวสารสาธารณะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ตลอดจนทำให้การเผยแพร่ข่าวสารกลายเป็นกิจการที่มีบทบาทสำคัญในสังคม ประชาชนก็สามารถเข้ามามีส่วน

ร่วมในทางการเมือง โดยอาศัยสื่อมวลชน ประชาชนจะถูกเชื่อมเข้ากับสื่อมวลชน จากนั้นอาศัย ข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน เพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง อย่างไรก็ตาม สื่อมวลชน ไม่ได้มีความสำคัญหรือเข้าไปแทนที่สื่อระหว่างบุคคล เพียงแต่ช่วยเชื่อมเครือข่ายและช่วยให้มี เครือข่ายใหม่ในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลนั้นๆ อาจกล่าวได้ว่า สื่อมวลชนเป็นช่องทางสื่อสารยาว ซึ่งเชื่อมแหล่งข่าวสารกับปัจเจกบุคคลและกลุ่มทางสังคมที่อยู่ไกลออกไป นอกจากนี้สื่อมวลชนยัง ทำหน้าที่เชื่อมนักการเมืองหรือสถาบันทางการเมืองเข้าด้วยกัน โดยที่ทำให้ทุกๆคนทราบถึงปัญหา ตลอดจนข่าวสารจากแหล่งเดียวกัน สื่อมวลชนยังเป็นส่วนกระตุ้นให้เกิดการสื่อสารอภิปราย ถกเถียงภายในองค์กรหรือกลุ่มด้วย

4. ช่องทางการสื่อสารสำหรับการแสดง และการรวบรวมผลประโยชน์ช่องทางนี้ จะ ไม่ถูกนำมาใช้ตลอดเวลา แต่จะใช้เฉพาะบางเวลาและเหตุการณ์ที่เหมาะสม เช่น การออกเสียง ลงคะแนนเลือกตั้ง ก็เท่ากับเป็นการสื่อว่าแต่ละคนต้องการผู้ใดเป็นตัวแทนของตน เมื่อการเลือกตั้ง ยุติลง ช่องทางนี้ก็ยุติลงไปด้วย เราคงไม่สามารถบอกได้แน่ชัดว่าช่องทางพิเศษเหล่านี้มีอะไรบ้างแต่ การเลือกตั้ง การเดินขบวนต่อต้าน การประท้วง หรือการแสดงประชามติ เหล่านี้เราอาจถือว่าเป็น ช่องทางพิเศษ

Almond and Powell (1978 : 141-144) กล่าวว่า การสื่อสารทางการเมือง เป็นหน้าที่ พื้นฐานหนึ่งของระบบการเมืองเพื่อการดำรงไว้ซึ่งโครงสร้างของระบบการเมือง และเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมทางการเมือง ในกระบวนการกล่อมเกลางานทางการเมืองแม้จะไม่ได้เปลี่ยนแปลงทัศนคติ แต่ก็ก่อให้เกิดความร่วมมือและการควบคุมจากปัจเจกบุคคล โดยจะเป็นตัวกำหนดความต้องการ ข้อมูลข่าวสารภายใต้บทบาทขององค์กรต่างๆ เนื่องจากทุกคนต้องพึ่งพาข้อมูลข่าวสารที่รับและมี ผลต่อข้อมูลข่าวสารที่เปลือออกมา อันเป็นปัจจัยในการทำความเข้าใจในหน้าที่อื่นของระบบ การเมือง โดยเราสามารถพุ่งจุดสนใจไปที่การไหลของข้อมูลข่าวสารในระบบการเมือง วิเคราะห์ และเปรียบเทียบ โครงสร้างที่แสดงถึงหน้าที่ของการสื่อสารเพราะประชาชนต้องการความรู้เป็นจริง ที่เพียงพอต่อการตัดสินใจ ในการอธิบายถึงสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น ต้องการทราบว่าผู้นำคนใดมี แนวนโยบายอย่างไร รวมทั้งการกระทำของรัฐบาล เพื่อประเมินและควบคุมการทำงาน รวมทั้ง พยายามที่จะมีอิทธิพลและควบคุมผู้นำ ภายใต้บทบาทของกลุ่มต่างๆ และประสานงานกับกลุ่มอื่นๆ เพื่อแสดงความต้องการถึงผู้นำ อย่างมีประสิทธิภาพ (ปัทมาภรณ์ สมินทร์ปัญญา, 2544 : 22)

การสื่อสารทางการเมืองจึงเป็นตัวกลางหรือเป็นสื่อกลาง ระหว่างสมาชิกของระบบ การเมือง กล่าวคือเป็นช่องทางในการเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการตัดสินใจและนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลให้ประชาชนได้รับรู้ ในขณะที่เดียวกันก็จะเป็นกระบวนการในการนำเอาข้อเรียกร้อง และความต้องการของประชาชนไปให้รัฐบาลได้รับรู้เช่นกัน

วิชา ไชยสาร (2541 : 40) ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งไว้ว่า การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ได้มีส่วนร่วมทางการเมือง (Participation) อันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้อง หรือสนับสนุนให้มีการกระทำหรือการละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมืองหรือตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน โดยประชาชนทั่วไปเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ นโยบายและวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตนด้วยความคาดหวังว่าผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้นจะนำอุดมการณ์ และนโยบาย ในการบริหารประเทศ และทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง การเลือกตั้งจึง เป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือก ในทางการเมืองการปกครองของประชาชน นั่นเอง

กรมการปกครอง (2532 : 32) พบว่า ประชาชนยังสนใจที่จะเลือกตัวบุคคลมากกว่า พรรคการเมือง โดยเลือกตัวบุคคลร้อยละ 51.70 เลือกตัวบุคคล และพรรคการเมืองประกอบกันร้อยละ 20.20 และเลือกพรรคการเมืองเพียงร้อยละ 26.90 และยังพบว่า ประชาชนส่วนหนึ่งได้ไปลงคะแนนเสียงเพื่อเป็นการแสดงออกด้วยปัจจัยทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันเป็นการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ออกกฎหมาย และควบคุมการบริหารบ้านเมืองแทนตน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งไม่ได้คำนึงถึงระเบียบปฏิบัติในระบอบประชาธิปไตย แต่ไปออกเสียงเป็นการแลกเปลี่ยนกับค่าจ้าง ผลประโยชน์และการยอมรับนับถือจากผู้อื่น แต่พวกหลังนี้ไม่มีมากเท่ากับกลุ่มแรกที่ต้องการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2522 : 1 - 11) ได้ชี้ให้เห็นถึงหลักการกำหนดที่พิจารณา ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ดังนี้

1. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับปัจจัยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พบว่า ผู้ลงคะแนนเสียงที่มีความรู้ความสนใจทางการเมืองน้อย จะตัดสินใจลงคะแนนเสียงโดยไม่อิงกับทัศนคติที่มีต่อประเด็นนโยบายทางการเมือง ปัจจัยด้านชักจูงการระดมและอำิสสินจ้างจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกลงคะแนนเสียงของคนกลุ่มนี้ โดยธรรมชาติความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นของประชาชนทุกๆ ไปมี 2 ประการใหญ่ๆ

1.1 ความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นที่ตอบสนองด้านกายภาพ (Physiological Needs) เป็นความจำเป็นที่ขาดมิได้ ที่ตอบสนองทางร่างกาย ในทางพุทธศาสนาเรียกว่า “ปัจจัยสี่” คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ซึ่งพอเพียงต่อการยังชีพตามอัตภาพ

1.2 ความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นทางด้านจิตภาพ (Psychological Needs) เป็นความจำเป็นที่สนองตอบทางด้านจิตใจ อารมณ์และความรู้สึก เช่น ความรัก ความผูกพัน ความ

เชื่อถือ ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การมีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่างๆ การมีเพื่อนฝูง การยอมรับซึ่งกันและกัน เกียรติยศชื่อเสียง และคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นต้น

2. ความรู้สึกทางการเมืองกับปัจจัยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พบว่า ผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเกือบครึ่งหนึ่งใช้เกณฑ์ในการเลือกโดยคำนึงถึงตัวผู้สมัคร ส่วนที่เหลืออย่างละครึ่งคละกันไประหว่างผู้สมัครกับพรรคการเมือง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแบบแผนปัจจัยการลงคะแนนเสียงที่เห็นได้ชัดแจ้ง ได้แก่ อาชีพ การศึกษา และรายได้ ส่วนที่อยู่อาศัย และเพศนั้นมีอิทธิพลที่ชัดเจนในบางกรณี ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำมักจะตัดสินใจเลือกในวันเลือกตั้ง ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงมักจะตัดสินใจไว้ก่อนวันเลือกตั้ง และไม่เปลี่ยนแปลงการตัดสินใจนั้นโดยง่าย

3. สภาพแวดล้อมของช่วงเวลากับปัจจัยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พบว่า ผู้ลงคะแนนเสียงประมาณหนึ่งในสี่เลือกผู้สมัคร โดยคำนึงถึงความนิยมพรรคการเมืองเป็นเกณฑ์สำคัญ ส่วนอีกสามในสี่นั้นเป็นอิทธิพลร่วมของคุณสมบัติเฉพาะตัวในด้านต่างๆ ของผู้สมัคร เช่น การเป็นคนท้องถิ่นมีศักยภาพที่จะช่วยเหลือท้องถิ่นได้ มีความรู้ความสามารถแจกข้าวของ เงินทอง และหาเสียงที่ประทับใจ เป็นต้น ผู้นำท้องถิ่นมีอิทธิพลต่อการชี้นำผู้ลงคะแนนเสียงที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำจากมากไปน้อย ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อนฝูง ญาติพี่น้อง และครูตามลำดับ

บริบททั่วไปของเทศบาลเมืองหนองคาย

เทศบาลเมืองหนองคาย หรือ เมืองหนองคาย เป็นเมืองชายแดนขนาดใหญ่แห่งหนึ่งทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เป็นบริเวณที่ตั้งของสะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว แห่งที่ 1 เมืองนี้จึงเป็นประตูไปสู่กรุงเวียงจันทน์ เมืองหลวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งตั้งอยู่ห่างออกไปทางเหนือ (ตามลำน้ำโขง) 25 กิโลเมตร ผังตรงข้ามอำเภอศรีเชียงใหม่ของประเทศไทย ในขณะที่สร้างสะพานนั้น ได้มีการเว้นที่ว่างตรงกลางและทำเป็นทางรถไฟไว้ด้วย แต่ทางรถไฟไปสิ้นสุดตรงตัวสะพานฝั่งไทย เมื่อต้นปี พ.ศ. 2550 จึงได้เริ่มก่อสร้างส่วนต่อขยายเข้าไปยังสถานีบ้านดงโพธิ์ ฝั่งลาว และจะเปิดเดินรถได้ในวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2551

1. ประวัติ

เทศบาลเมืองหนองคายจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2478 ตามพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งเทศบาลเมืองหนองคาย (ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 52 ตอนที่ 79 ลงวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2478) มีพื้นที่ประมาณ 4.5 ตารางกิโลเมตร¹¹ ต่อมาคงเหลือประมาณ 3.2

ตารางกิโลเมตร เนื่องจากเขตเทศบาลส่วนหนึ่งติดกับแม่น้ำโขง เมื่อถึงฤดูฝนระดับน้ำขึ้นสูงและ
 เชี่ยวมาก เป็นเหตุให้ริมตลิ่งพังลงน้ำ จึงทำให้พื้นที่ของเทศบาลน้อยลงทุกปี

สำนักงานเทศบาลเมืองหนองคายเดิมตั้งอยู่ถนนมีชัย โดยเช่าห้องแถวชั้นเดียวอยู่ติด
 กับบ้านพักปลัดจังหวัดทางด้านตะวันออก ตรงข้ามธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด (ปัจจุบันได้
 รั้อออกปลูกสร้างใหม่เป็นอาคารพาณิชย์) ต่อมาในปี พ.ศ. 2490 ได้ย้ายสำนักงานมาอยู่ที่ปัจจุบัน
 เลขที่ 251 ถนนประจักษ์ศิลปาคม ตำบลในเมือง อำเภอเมืองหนองคาย เดิมเป็นอาคารไม้ชั้นเดียวซึ่ง
 เป็นอาคารโรงเรียนช่างไม้ของเทศบาล

ในปี พ.ศ. 2499 ได้ก่อสร้างสำนักงานใหม่เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น ทรง
 ไทย ตามแบบแปลนของกรมโยธาธิการ จากเงินกู้ ก.ส.ท. 420,000 บาท เมื่อปี พ.ศ. 2537 ได้ขอ
 ขยายเขตจากเดิม 3.2 ตารางกิโลเมตรเป็น 35.13 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุม 7 ตำบล คือ ตำบลใน
 เมือง ตำบลมีชัย บางส่วนของตำบลโพธิ์ชัย บางส่วนของตำบลหาดคำ ตำบลกวนวัน ตำบลเมืองหมี่
 และบางส่วนของตำบลหนองกอมเกาะ ประกอบด้วย 42 ชุมชน

2. ที่ตั้งและอาณาเขต

เทศบาลเมืองหนองคายตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงในเขตอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัด
 หนองคาย มีอาณาเขตติดต่อกับเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียงดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ จรดแม่น้ำโขง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตเทศบาลตำบลหาดคำ

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตเทศบาลตำบลโพธิ์ชัยและองค์การบริหารส่วนตำบล

หนองกอมเกาะ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองหมี่และเทศบาลตำบล

กวนวัน

3. การปกครอง

เทศบาลเมืองหนองคายมีเนื้อที่ 35.15 ตารางกิโลเมตร มีเขตเทศบาลครอบคลุมพื้นที่
 7 ตำบลของอำเภอเมืองหนองคาย (ตามกฎหมายลักษณะการปกครองท้องที่) ได้แก่ ตำบลในเมือง
 และตำบลมีชัยทั้งตำบล รวมทั้งบางส่วนของตำบลโพธิ์ชัย ตำบลกวนวัน ตำบลหาดคำ ตำบล
 หนองกอมเกาะ และตำบลเมืองหมี่ ประกอบด้วย 42 ชุมชน ดังนี้ .

1. ตำบลในเมือง ชุมชนมีชัย, ชุมชนชัย, ชุมชนหายโศก, ชุมชนศรีชมชื่น, ชุมชนศรี
 สะเกษ-ศรีเมือง, ชุมชนศรีคุณเมือง-ลำควน, ชุมชนศรีสุมงคล, ชุมชนโพธิ์ชัย-ศรีบุญเรือง, ชุมชนห่อ
 ก่อง, ชุมชนยอดแก้ว, ชุมชนสระแก้ว, ชุมชนโพธิ์ศรี, ชุมชนป่าหลวง, ชุมชนป่าพร้าว, ชุมชนวัดธาตุ

2. ตำบลมีชัย ชุมชนจอมมณี, ชุมชนมีชัยเหนือ, ชุมชนคอนแดงเหนือ, ชุมชนคอนแดงใต้, ชุมชนคอนโพธิ์, ชุมชนบ้านเหล่า, ชุมชนโคกเมงเงา-สามัคคี, ชุมชนคอนกลาง
3. ตำบลโพธิ์ชัย ชุมชนเนินพระนาวี, ชุมชนคอนมน, ชุมชนบ่อหิน, ชุมชนเนินสวรรค์, ชุมชนกุศแห่
4. ตำบลกวนวัน ชุมชนหนองบัว และชุมชนหนองบัวทอง
5. ตำบลหาดคำ ชุมชนวัดธาตุใต้, ชุมชนสามัคคี, ชุมชนคอนสวรรค์, ชุมชนเนินหงส์ทอง, ชุมชนจอมเสด็จ, ชุมชนสวนอ้อย, ชุมชนหนองไผ่
6. ตำบลหนองกอมเกาะ ชุมชนคอนคู่, ชุมชนนาไก่อ, ชุมชนนาทา-โนนธาตุ, ชุมชนหนองขาม
7. ตำบลเมืองหมี่ ชุมชนหนองเค็ด

4. การท่องเที่ยวของเมืองหนองคาย

โดยหลักแล้วมาจากการเป็นจุดแวะพักกลางทางช่วงสั้น ๆ สำหรับผู้ที่ต้องการเดินทางไปและกลับจากประเทศลาว และตามเส้นทางทางหลวงสายสำคัญจะเป็นที่ตั้งของร้านค้า ธนาคาร และร้านทองจำนวนมาก ใจกลางเมืองมีตลาดท่าเสด็จหรือที่นิยมเรียกกันว่า "ตลาดอินโดจีน" เป็นแหล่งรวมสินค้าที่ผูกพล่านและมีขนาดใหญ่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง ซึ่งนักท่องเที่ยวยังจะได้รับความสะดวกสบายจากที่พักหลากหลายรูปแบบที่ตั้งอยู่ในตัวเมือง ตั้งแต่ห้องพักราคาประหยัดไปจนถึงโรงแรมระดับนานาชาติอีกด้วย

4.1 แหล่งท่องเที่ยวสำคัญในเมืองหนองคาย ได้แก่

4.1.1 อนุสาวรีย์ปราบฮ่อ ที่เห็นในปัจจุบันนี้เป็นอนุสาวรีย์ที่จำลองขึ้นมาใหม่ ตั้งอยู่หน้าศาลากลางจังหวัดหลังเก่า (ปัจจุบันเป็นพิพิธภัณฑ์และศูนย์วัฒนธรรม) ส่วนอนุสาวรีย์ดั้งเดิมนั้นตั้งอยู่ในสถานีตำรวจภูธรหนองคาย เป็นที่บรรจุอัฐิของผู้ที่เสียชีวิตในการปราบกบฏฮ่อเมื่อปี พ.ศ. 2429

4.1.2 วัดโพธิ์ชัย เป็นสถานที่ประดิษฐานหลวงพ่อพระใส พระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดหนองคาย

4.1.3 หาดจอมมณี หรือ "พิทยาสถาน" เป็นหาดทรายริมแม่น้ำโขงเป็นระยะทางประมาณ 200 เมตร เกิดขึ้นเฉพาะช่วงหน้าแล้ง

4.1.4 ถนนคนเดินเมืองหนองคาย เป็นงานถนนคนเดินที่เปิดทุกวันเสาร์ ตั้งแต่เวลา 16.00น.-22.00น.ที่ตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งโขง ตั้งแต่ท่าเทียบเรือหายโศก ถึง ตลาดท่าเสด็จ (ด้านหลังของตลาด) ภายในงานถนนคนเดินมีการจำหน่ายสินค้า Otop งานหัตถกรรม งานศิลปะ

อาหารและเครื่องดื่ม สินค้าเบ็ดเตล็ดทั่วไปและยังมีการแสดงดนตรี การละเล่นและศิลปะพื้นบ้าน ราวข้อนยุค กิจกรรมของเด็กและเยาวชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนทั่วไป

4.1.5 ศาลาแก้วกู่ หรือ "วัดแขก" เป็นอุทยานจัดแสดงประติมากรรมทางศาสนา ผลงานของหลวงปู่บุญเหลือ สุริรัตน์ซึ่งเป็นทั้งผู้นำทางจิตวิญญาณและประติมากร ท่านได้สร้าง พระพุทธรูปปางต่าง ๆ พญานาค 7 เศียร และรูปปั้นคนครึ่งสัตว์ในตำนาน และนางอัปสร โดยผสมผสานระหว่างแนวคิดทางพระพุทธศาสนากับศาสนาฮินดูเข้าด้วยกัน

4.1.6 พระธาตุหล้าหนอง หรือ "พระธาตุกลางน้ำ" เดิมเป็นพระธาตุที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงของฝั่งไทย แต่ตลิ่งได้พังลงไปในปี พ.ศ. 2160 ทำให้พระธาตุหล้าหนองจมลงไปเกือบจะอยู่กึ่งกลางของแม่น้ำโขง ปัจจุบันได้สร้างพระธาตุหล้าหนองจำลองขึ้นมา

4.1.7 ตลาดสินค้าอิน โดจีน หรือ "ท่าเสด็จ" หรือ "ท่าด่าน"

นอกจากนี้ หลายปีที่ผ่านมา เทศบาลเมืองหนองคายและสถานที่อื่น ๆ ในจังหวัดหนองคายได้กลายเป็นจุดหมายปลายทางที่มีชื่อเสียงระหว่างเทศกาลวันออกพรรษา (ซึ่งเป็นช่วงเวลาเฉพาะที่ถูกไฟลึกลับหรือ "บั้งไฟพญานาค" จะพุ่งขึ้นจากแม่น้ำโขง) โดยได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและหน่วยงานต่าง ๆ ของท้องถิ่น

5. สถาบันการศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองหนองคาย

- 5.1 โรงเรียนเทศบาล 1 สว่างวิทยา
- 5.2 โรงเรียนเทศบาล 2 ชำนาญอนุเคราะห์
- 5.3 โรงเรียนเทศบาล 3 ยูวบูรณ์บำรุง
- 5.4 โรงเรียนเทศบาล 4 ฉลองรัตน
- 5.5 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลเมืองหนองคาย

6. ห้างและแหล่งการค้าหลักภายในเขตเทศบาล (ไม่รวมตลาดสด)

- 6.1 ศูนย์การค้าอัสววรรณ ซ้อปิ้ง คอมเพล็กซ์
- 6.2 ห้างสรรพสินค้าเทส โกลด์สต สาขาหนองคาย
- 6.3 ดีค ไอที ซิตี้ อัสววรรณ
- 6.4 ห้างสรรพสินค้าเมกาโฮม
- 6.5 ห้างสรรพสินค้า The Carnival Market Fest Nong Khai
- 6.6 เซ็นเตอร์พอยต์หนองคาย
- 6.7 ตลาดท่าเสด็จ
- 6.8 ย่านตลาดชัยพร
- 6.9 ย่านตลาดโพธิ์ชัย

6.10 ในที่พลาซ่า หนองคาย

6.11 วันดีสโตร์

7. แหล่งการค้าที่กำลังจะเปิดสาขาในเร็วๆนี้

7.1 ห้างสรรพสินค้าโรบินสัน

7.2 ห้างสรรพสินค้าบีคี่ ซูเปอร์เซ็นเตอร์

8. ตลาดนัดคลองถม

8.1 ตลาดนัดคลองถม2 (ถนนกรกรรณ) ทุกวันพุธ

8.2 ตลาดนัดคลองถม (หน้าโรงฆ่าสัตว์) ทุกวันพฤหัสบดี

9. ถนนคนเดิน

ถนนคนเดินเมืองหนองคาย (ตลาดเกษมของ) ทุกวันเสาร์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พรรณวดี ขำจริง (2553 : บทคัดย่อ) ศึกษา เรื่อง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ศึกษาระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง และเปรียบเทียบระดับ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษาเพศชายและเพศหญิง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล อีสาน หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 376 คน เครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่1 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะการรับรู้ข้อมูล ข่าวสารทางการเมือง มีค่าความเชื่อมั่น .77 ตอนที่ 3 เป็นแบบวัดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง มีค่าความเชื่อมั่น .98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ลักษณะการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลอีสาน พบว่า แหล่งข้อมูลที่นักศึกษาใช้ในการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมากที่สุด คือ โทรทัศน์ รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต สำหรับการจัดลำดับความสำคัญของ แหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในชีวิตประจำวัน นักศึกษาจัดลำดับให้สื่อโทรทัศน์เป็น แหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในชีวิตประจำวันเป็นอันดับที่ 1 อันดับที่ 2 คือ หนังสือพิมพ์ และ อันดับที่ 3 คือ วิทยู ตามลำดับ ความถี่ในการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีการติดตามข่าวสารทางการเมืองเป็นประจำทุกวัน ส่วนเรื่องความพึงพอใจของ

แหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ในสถานศึกษาพบว่ามีความเพียงพออยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษามีการใช้แหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษามีความต้องการแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในรูปแบบอื่นๆ ได้แก่ การจัดรายการวิทยุหรือเสียงตามสาย เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ การจัดป้ายนิเทศ และการจัดเสวนาพูดคุย

2. ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในระดับที่ถือว่าผ่านเกณฑ์มีจำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 54.80 มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในระดับที่ถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 43.60 และนักศึกษามีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในระดับดีมีเพียง 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.60 3. เปรียบเทียบระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยจำแนกตามเพศ พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุเมธ โชตยะกุล และจรรยา สารินทร์ (2553 : บทคัดย่อ) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในตำบลท่าหลวง กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้มาชุมชนและหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนจำนวน 376 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือแบบสอบถามเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน (Descriptive Statistics) ได้แก่ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์ด้วยวิธีการของเพียร์สัน (Chi-Square)

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชากรผ่านสื่อต่างๆ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าระดับมาก มีอยู่ 2 ข้อ คือการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเสียงตามสายหรือหอกระจายข่าวของหมู่บ้านและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำหมู่บ้าน เช่น กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, สมาชิกอบต. และจากเว็บไซต์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนในพื้นที่ยังไม่เห็นความสำคัญของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและยังขาดความรู้ ขาดอุปกรณ์เครื่องมือในการใช้อินเทอร์เน็ต

ส่วนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ขอรับทราบข้อมูลข่าวสารจากอบต. ร่วมคัดค้านข้อบังคับที่กระทบต่อวิถีชีวิตและความเดือดร้อนแก่ชาวบ้าน และร่วมรับฟังการชี้แจง

ผลการดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาตำบลและการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี และส่วนที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ร่วมรับฟังการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนในพื้นที่คิดว่าการเข้าไปร่วมโครงการหรือกิจกรรม ทำให้เสียเวลาทำไมหากิน และเขาได้เลือกสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไปทาหน้าที่แทนเขาแล้ว

นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนมีผลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารอัน ได้แก่ เพศ อาชีพ ตำแหน่ง วิธีการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จำนวนครั้งในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัจจัยดังกล่าวที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน

จรัญ วงศ์สวัสดิ์ (2532 : 124) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แบบแผนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการมาจากการเลือกตั้ง และประธานคณะกรรมการโดยตำแหน่ง งานวิจัยในเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการประชาชนในเขตสุขาภิบาล โดยให้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านสถานภาพส่วนบุคคล สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ ความรู้ และทัศนคติทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงจำแนกออกเป็นกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การประท้วง การมีบทบาทในชุมชน การรณรงค์หาเสียงและการทำงานให้พรรค การสื่อข่าวทางการเมือง การลงคะแนนเสียง การสนับสนุนการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ เครื่องมือเป็นแบบสอบถามซึ่งสร้างขึ้นโดยผู้วิจัย ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล คำถามวัดความรู้ทางการเมือง แบบสำรวจทัศนคติทางการเมืองแบบ Likert และระดับมากน้อยในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมือง เปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างต่อประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง และโดยตำแหน่งของจังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสมุทรปราการที่เลือกโดยวิธีสุ่มแบบระบบ จำนวน 284 คน ข้อมูลนำเสนอในส่วนของการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยใช้ $t - test$ และหาความเข้มข้นของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ $Chi - square$ และร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ การศึกษาวิจัยปรากฏผล ดังนี้

1. พบว่าไม่มีความแตกต่างที่เป็นนัยสำคัญทางสถิติในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบ มีส่วนร่วมแต่ละกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ

2. พบว่าปัจจัย เพศ อาชีพ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์การ มีผลต่อองค์การทางการเมืองการปกครอง ส่วนปัจจัยระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตสุขาภิบาลและปัจจัยทางด้านทัศนคติทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง และความไว้วางใจ

ทางการเมืองไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สิทธิพันธ์ มานิตกุล (2539 : 113) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการสำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัด การศึกษาการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการสำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัดเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและศึกษาปัจจัยทางภูมิหลังบางประการที่มีผลกระทบต่อระดับการรับรู้ร่วมทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัด ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้จึงดำเนินการศึกษาจากข้าราชการสำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัด จำนวน 115 คน ผลการศึกษาพบว่า “ข้าราชการสำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัดมีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามตัวแปรทางด้านภูมิหลังพบว่า ระดับการศึกษาและอายุราชการมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในระดับสูงทางบวก ระดับตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในระดับปานกลางทางบวกและการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงมากทางบวก นอกเหนือจากนี้ ตัวแปรอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์ใด ๆ กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง”

สุเทพ โพธิ์สุวรรณ (2536 : 115) ได้ทำการศึกษาเรื่องกระบวนการในการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยผ่านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของกำลังพลในกองพลทหารราบที่ 9 พบว่า “1) กำลังพลทหารบกของกองพลทหารราบที่ 9 มีทัศนคติทางการเมืองต่อการเลือกตั้งว่าเป็นเรื่องของ “ทางราชการ” และการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งขึ้นอยู่กับเหตุผลที่ว่า การเลือกตั้งมิใช่เป็นเพียงแค่ “สิทธิ” เท่านั้น แต่ถือเป็นหน้าที่อัน “ศักดิ์สิทธิ์” 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของกำลังพลฯ มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับชั้นยศ 3) กำลังพลฯ ที่มีชั้นยศสูงคือ ระดับนายทหารชั้นสัญญาบัตรตัดสินใจเลือกตั้งด้วยสาเหตุของความผูกพันทางด้านอุดมการณ์ เนื่องจากได้ใช้เวลามากกว่าในการติดตามรับฟังข่าวสารเหตุการณ์ทางการเมือง และกิจกรรมของพรรคการเมืองและนักการเมือง 4) กำลังพลฯ ที่มีชั้นยศ ระดับต่ำกว่า เช่น นายทหารชั้นประทวน และทหารเกณฑ์ จะตัดสินใจเลือกผู้แทนราษฎรจากหลักการสำคัญด้านท้องถิ่นนิยม ความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการ และผลประโยชน์ส่วนตัว นอกจากนี้การไปใช้สิทธิโดยปกติแล้วจะได้รับการบอกเล่าจากผู้บังคับบัญชาให้ไป

ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพื่อให้มีจำนวนผู้ไปใช้สิทธิมากที่สุด สำหรับการตัดสินใจเลือกผู้ใดผู้หนึ่งนั้นไม่ได้มีการสังการคั่งที่คาดเดากัน กำลังพลฯ จึงตัดสินใจทางการเมืองด้วยตนเองได้อย่างอิสระ”

กานต์ ตระกูลสม (2545 : 99) ได้ทำการศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนายทหารสังกัดกรมราชองครักษ์ พบว่า “นายทหารสังกัดกรมราชองครักษ์มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูง ปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย คือระดับชั้นยศ การศึกษา การรับข่าวสารทางการเมือง และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540”

เฉลิมพล มิ่งเมือง (2544 : 130) ได้ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสุขาภิบาลในเขตจังหวัดนนทบุรีผลการวิจัยพบว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาล ทั้ง 2 รูปแบบ อยู่ในระดับน้อย และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานคณะกรรมการมาจากการเลือกตั้ง จะมีแนวโน้มการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่า สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ เพศ อายุ รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่ม หรือองค์กร ความคาดหวังต่อประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่น หรือสุขาภิบาลและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่นหรือสุขาภิบาล และอุดมการณ์ประชาธิปไตยที่ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่อยู่ในเขตสุขาภิบาล”

พัฒน์พงษ์ เลขโหมย (2544 : 135) ได้ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า “ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง และปานกลางค่อนข้างสูงอยู่ตามลำดับ โดยแยกตามลักษณะการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ประชาชนมีส่วนร่วมคิดทางการเมือง ในระดับปานกลาง แต่มีส่วนร่วมคิดทางการเมืองการบริหารในระดับสูง
2. ประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินการทางการเมือง และการบริหารในระดับปานกลาง
3. ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบทางการเมืองในระดับสูง แต่ในทางการบริหารในระดับปานกลาง

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเหตุกับการมีส่วนร่วมพบว่า ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมเลยได้แก่ อายุ รายได้ การศึกษา การมีตำแหน่งในหมู่บ้าน ตำบล การได้รับการฝึกอบรม การได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ หนังสือ หรือรายงานวิทยุ โทรทัศน์ และ

การพบปะพูดคุยกับบุคคลทั่วไป ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน มีดังนี้

1. เพศ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการบริหาร โดยเพศชายมีส่วนร่วมทางการบริหาร ในองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าเพศหญิง
2. การได้รับข่าวสารจากวารสารหรือเอกสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหาร โดยประชาชนที่ได้รับข่าวสารจากวารสารหรือเอกสารน้อย มีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าประชาชนที่ได้รับข่าวสารจากวารสาร หรือเอกสารมาก แต่ประชาชนที่ได้รับข่าวสารจากวารสารหรือเอกสารน้อย
3. การพบปะพูดคุยกับข้าราชการ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหาร โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน
4. การเข้าร่วมประชุมกับข้าราชการมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหาร โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน การพบปะพูดคุยกับนักการเมือง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหาร โดยประชาชนที่พบปะพูดคุยกับนักการเมืองบ่อย หรือ ไม่เคย จะมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าประชาชนที่พบปะพูดคุยกับนักการเมืองน้อย
5. การพบปะพูดคุยกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการบริหาร โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน
6. ความรู้ความเข้าใจต่อองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการบริหาร โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน”

พันตำรวจโทบุญมา แสงกล้า (2545 : 124) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญปัจจุบัน : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลน้ำพอง อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการบริหาร ด้านกำกับตรวจสอบและติดตาม ด้านสนับสนุน จำนวนประชากรที่ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน โดยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาโดยการสุ่มแบบบังเอิญ ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 54 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 45.5 การศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 45.8 ส่วนใหญ่มีสภาพการสมรสแต่งงานและอยู่ด้วยกันถึงร้อยละ 68.6 ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างคิดเป็นร้อยละ 37.3 รายได้ และรายจ่ายไม่เกิน 5,000 บาทต่อเดือน

2. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่าส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลที่ผ่านมา ร้อยละ 96.3 และไม่ไปใช้สิทธิ ร้อยละ 3.7 และส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่า 3 ครั้งถึงร้อยละ 48.7 โดยได้ทราบเกี่ยวกับการเลือกตั้งส่วนใหญ่จากผู้นำชุมชน สาเหตุที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อรักษาสิทธิทางการเมือง ส่วนแรงจูงใจที่ไปใช้สิทธิคือ ความน่าเชื่อถือของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก มีความรู้ดีมีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 7 – 10 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.54) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกเป็นรายชื่อ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน พบว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งแสดงความคิดเห็นมากที่สุดคือ การได้มาซึ่งผู้บริหารที่ค่าเฉลี่ย 2.47 โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องมีอายุ 18 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับสูงสุด ที่ค่าเฉลี่ย 2.62

5. ความต้องการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้านพบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมในด้านการบริหารและด้านการกำกับตรวจสอบและติดตาม มากที่สุด

กิตติวรรณ ชีระตระกูล (2546 : 109) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองตราด เป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมการเข้ามีส่วนร่วมใน 5 รูปแบบ ได้แก่ การประท้วง การมีบทบาทในชุมชน การเกี่ยวข้องกับกลุ่มนักรการเมือง การสื่อข่าวสารทางการเมือง และการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ในเทศบาลเมืองตราด โดยสุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Stratified Sampling ผลการศึกษาพบว่า “การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนมีลักษณะที่เอื้อหรือเป็นอุปสรรคต่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น พบว่าโดยเฉลี่ยแล้วประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราดเข้ามีส่วนร่วมเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลเมืองตราดในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ซึ่งลักษณะดังกล่าวดูเหมือนว่ายังไม่เอื้อต่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเท่าที่ควร

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาลักษณะของการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การประท้วง การมีบทบาทในชุมชน การเกี่ยวข้องกับกลุ่มการเมือง การสื่อข่าวสารทางการเมือง และการเลือกตั้ง ปรากฏว่าประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราดให้ความสนใจต่อการมีส่วนร่วมในรูปแบบการมีบทบาทในชุมชนและการเลือกตั้งค่อนข้างสูง จะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยของคะแนนการมีส่วนร่วมทั้งสองรูปแบบอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เมื่อพิจารณาร้อยละของประชาชนที่เข้ามีส่วนร่วมในแต่ละรูปแบบก็ปรากฏว่า มีประชาชนถึงร้อยละ 54.5 ที่เข้ามีส่วนร่วมในรูปแบบการมีบทบาทในชุมชนในระดับปานกลาง และร้อยละ 8.0 เข้ามีส่วนร่วมในระดับสูง และในการมีส่วนร่วมในรูปแบบการเลือกตั้งก็ปรากฏว่า มีประชาชนถึงร้อยละ 39.5 เข้ามีส่วนร่วมในระดับปานกลาง และ

ร้อยละ 34.0 เข้ามีส่วนร่วมในระดับสูง ซึ่งการเข้ามีส่วนร่วมทั้ง 2 รูปแบบดังกล่าว เป็นการมีส่วนร่วมที่เอื้อต่อการกระจายอำนาจอย่างมากเนื่องจากการมีส่วนร่วมที่ส่งผลในทางบวกต่อการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่าโดยเฉลี่ยแล้วประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราดมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองและความไว้วางใจทางการเมืองในระดับปานกลาง สำหรับการมีส่วนร่วมในรูปแบบอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ การมีส่วนร่วมในรูปแบบการประท้วง การเกี่ยวข้องกับกลุ่มการเมือง และการสื่อข่าวสารทางการเมือง ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ต่ำก็ไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นแต่ประการใด”

พรทิพย์ รัตนวารินทร์ชัย (2546 : 112) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 280 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองแค ซึ่งพิจารณาจากด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การติดตามสถานการณ์ทางการเมือง การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.91 เมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งและด้านการติดตามสถานการณ์ทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล ได้แก่ เพศพบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน โดยเพศชายมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง อาชีพ ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน โดยกลุ่มรับราชการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลและการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม พบว่าระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเทศบาลและการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน และความสนใจในการรับข่าวสารทางการเมืองที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน

3. ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล ได้แก่ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ ระยะเวลาในการติดตามข่าวสารทางการเมือง และความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ไม่แตกต่างกัน

บุญถิ่น นวลใหม่ (2547 : 98) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ซึ่งผลการศึกษาพบว่า

ข้อมูลทั่วไป ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 52.67 เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ร้อยละ 41.67 มีอายุในช่วง 18-30 ปี สถานภาพสมรสเกือบครึ่งหนึ่ง มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 3,000 บาท ระดับการศึกษาสูงสุดมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 35.00 ร้อยละ 26.67 มีอาชีพนักเรียนนักศึกษา แหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมือง พบว่าร้อยละ 89.67 ติดตามข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 45.33 ความสนใจในพรรคการเมืองของประชาชนส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 84.00

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน พบว่าในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีส่วนร่วมมากที่สุดด้านการรับฟังข่าวสารมากที่สุด ในด้านการติดตามข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ ที่ค่าเฉลี่ยร้อยละ 2.62

2. ระดับการมีส่วนร่วมด้านการชักชวนให้ผู้อื่นสนทนากะกับการเมือง พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยร้อยละ 1.70 โดยมีส่วนร่วมในการชักชวนให้ผู้อื่นสนทนากะกับการเมืองมากที่สุด

3. ระดับการมีส่วนร่วมด้านการติดต่อแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชน พบว่า ในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมระดับต่ำที่ค่าเฉลี่ยร้อยละ 1.22 เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการติดต่อแสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำทั้งหมด

4. ด้านการติดตามการหาเสียงของนักการเมือง พบว่า ในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมด้านการติดตามการหาเสียงของนักการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย 1.83

5. ด้านการดำเนินกิจการทางการเมือง พบว่า ในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจการทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ ที่ค่าเฉลี่ย 1.23 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ในด้านการหาเสียงให้กับพรรคการเมือง ที่ค่าเฉลี่ย 1.42

ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส รายได้ ระดับการศึกษา อาชีพ การติดตามข่าวสารทางการเมือง ส่วนกลุ่มที่ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ อายุ ที่อยู่ปัจจุบัน ความสนใจในพรรคการเมือง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และทัศนคติต่อการเลือกตั้ง

เลิศอนันต์ ยาวิชัยแก้ว (2547 : 95) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือประชาชนที่มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จำนวน 250 คน ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การติดตามสถานการณ์ทางการเมือง

การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน ซึ่งพิจารณาจากด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การติดตามสถานการณ์ทางการเมือง การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ การรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ระยะเวลาในการติดตามข่าวสารทางการเมือง และความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบบประชาธิปไตย ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล ได้แก่ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล และการเป็นสมาชิกของกลุ่มต่างๆ ที่จัดตั้งในเขตเทศบาล

สมศักดิ์ ม่วงสน (2549 : 71) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในทางการเมืองของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานทางหลวงชนบท ที่ 8 จังหวัดนครสวรรค์ โดยได้เก็บรวบรวมข้อมูลของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานทางหลวงชนบท ที่ 8 จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ การสนใจข่าวสารทางการเมือง การชักชวนให้ผู้อื่นสนทนากะกับการเมือง การติดต่อแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การติดตามการหาเสียงทางการเมือง การดำเนินกิจการทางการเมือง ด้วยแบบสอบถามจำนวน 95 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า

1. เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เป็นชาย อายุระหว่าง 36 – 45 ปี สมรสแล้ว จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัดนครสวรรค์ และไม่เคยติดต่อกับพรรคการเมือง

2. เจ้าหน้าที่ที่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกเสือชาวบ้านมากที่สุด มีการรับรู้ข่าวสารในภาพรวมในระดับมาก มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งในภาพรวมในระดับมาก

3. เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การชักชวนให้ผู้อื่นสนทนากะกับการเมือง การรับฟังข่าวสารทางการเมือง และการติดตามการหาเสียงของนักการเมืองตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การดำเนินกิจการทางการเมือง และการติดต่อแสดงความคิดเห็นทางการเมืองตามลำดับ

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเจ้าหน้าที่ ได้แก่ ระดับการศึกษา การรับฟังข่าวสารทางการเมือง และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเจ้าหน้าที่ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน ภูมิลำเนาเดิม และการเป็นสมาชิกของกลุ่มทางสังคม

ว่าที่ร้อยตรีสัมพันธ์ ภูมมาลา (2549 : 89) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า

1. บทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี พบว่าในภาพรวมแล้วกลุ่มสตรีมีบทบาทในทางการเมืองท้องถิ่นค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการติดตาม ตรวจสอบ แม้กลุ่มสตรีส่วนใหญ่จะมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นเป็นอย่างดี

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรี พบว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง 3 ประการ คือ ปัจจัยด้านอาชีพ พบว่าระดับความสนใจทางการเมืองมีน้อย เนื่องจากประชาชนที่อาศัยในเขตอำเภอไชยปราการจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ทั้งในและต่างอำเภอ แบบไปเช้าเย็นกลับรวมถึงการไปค้าปลีก ทำให้ระดับความสนใจและการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมีน้อยตามมาปัจจัยด้านรายได้ เนื่องจากประชาชนในเขตอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างมีฐานะทางการเงินค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับประชาชนในเขตอำเภอเมืองดังนั้นประชาชนจึงให้ความสำคัญกับการแสวงหารายได้เพื่อเลี้ยงชีพมากกว่า และปัจจัยด้านสังคมเนื่องจากการจะเข้าไปมีบทบาทในทางการเมืองระดับท้องถิ่นนั้น โดยมากยังมีการยึดติดกับเพศ ทั้งสืบเนื่องจากการเป็นสังคมแบบเดินค่อนข้างมาก คือการให้การยอมรับนับถือเพศชายมากกว่าเพศหญิง ทำให้การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีมีน้อยตามมา

กัลยาสุดา บัวแก้ว (2550 : 98) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภออาขสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทุกหมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง อย่างเป็นระบบ เฉพาะหมู่บ้านที่เป็นเลขคี่เท่านั้น เช่น หมู่ที่ 1, 3, 5, 7 เป็นต้น การคำนวณหาสัดส่วนของประชาชนในแต่ละตำบล ร้อยละ 70 ของประชาชนทั้งหมดผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นการบริหารส่วนตำบล ข้อมูลทั่วไปส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 50.7 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 35.3 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ 30.0

2. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่าส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ 34.6 ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับฟังการประชุมสภา คิดเป็นร้อยละ 83.3 ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ 60.7 และมีส่วนร่วมการตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ 53.3

3. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 50.0 ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นและทัศนคติที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ตั้งแต่วันที่ 21 พฤษภาคม 2538 คิดเป็นร้อยละ 67.3

ช่อนกลิ่น วิเชษฐ์ (2550 : 70) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลวังคิน อำเภอสี จังหวัดลำพูน ศึกษาประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลวังคิน ที่มีสิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล และ สมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 341 คน โดยการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง

1. ด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหารถึง ร้อยละ 67.7 และเกี่ยวกับการเริ่มมี สิทธิเลือกตั้งได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกเทศบาลและสมาชิกสภาเทศบาลวังคิน คิดเป็นร้อยละ 77.7 โดยติดตามข่าวสารทางการเมืองในระดับท้องถิ่น จากสื่อมวลชน วิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ คิด เป็นร้อยละ 72.7 ในการเลือกตั้งและชักชวนผู้อื่นที่มีสิทธิเลือกตั้งให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีส่วนร่วม ทางการเมืองคิดเป็นร้อยละ 67.4

2. ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล โดยส่วนใหญ่ประชาชนให้การสนับสนุน ทางด้านการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และแรงงานเพื่อช่วยเหลือในกิจกรรมของเทศบาล ด้านการศึกษา เช่น การให้ทุนการศึกษา การเลี้ยงอาหารกลางวันเด็กนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 77.7 สำหรับกลุ่ม ตัวอย่างที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมเลยคิดเป็นร้อยละ 37.2

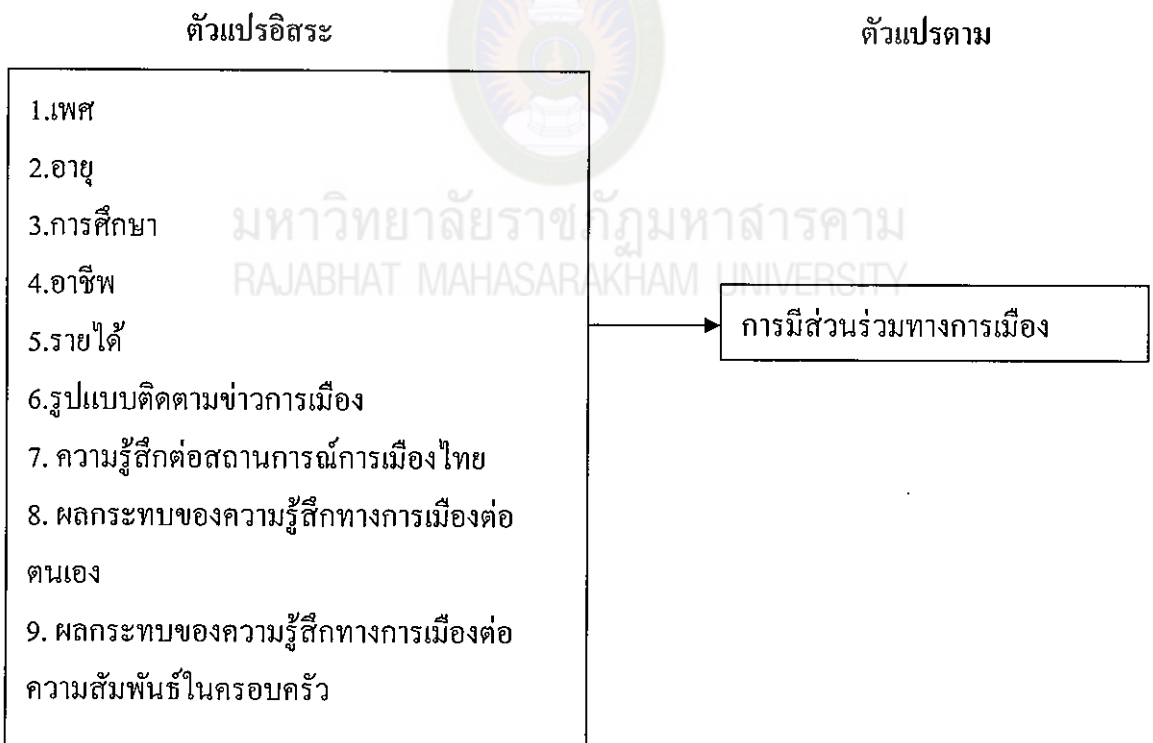
3. และมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทนต่อ เทศบาล คิดเป็นร้อยละ 67.1 และไม่เคยเลยคิดเป็นร้อยละ 33.0 และกลุ่มตัวอย่างเมื่อพิจารณาเป็น รายเรื่องพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เคยมีส่วนร่วมการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน สูงสุด 3 เรื่อง คือ โดยการเขียนจดหมายให้มีการชี้แจงเมื่อพบว่ามีการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในทาง ที่ผิด คิดเป็นร้อยละ 76.8 การวิพากษ์ วิเคราะห์การทำงานเทศบาลกับเพื่อน หรือคนรู้จักนั้น คิดเป็น ร้อยละ 75.7 ตลอดจนถึงการร้องเรียนและเสนอแนะการแก้ปัญหาท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือและสามารถแก้ไขปัญหาได้ คิดเป็นร้อยละ 78.0 สรุปได้ว่า ประชาชน ค่อนข้างมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นอย่างมาก

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เกิดขึ้นจากประชาชนที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน และมีการดำเนิน กิจกรรมกลุ่มในรูปของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อความเข้มแข็งของชุมชน และให้ความร่วมมือร่วม

ใจกันแก้ไขปัญหา แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระภายในกรอบของกฎหมาย การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นหรือการพัฒนาประชาคมในแต่ละด้านนั้น มีความแตกต่างกัน รวมถึงปัจจัยส่วนบุคคลทั้งด้าน เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพ และ รายได้ต่อเดือน ที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนแตกต่างกันบ้างแล้วแต่สภาพพื้นที่ในแต่ละแห่ง

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการรวบรวมแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวข้อง และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ของ สวนา พรพัฒน์กุล (2520 : 30) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของ บุญถิ่น นวลใหม่ (2547 : 98) สามารถสรุปกรอบแนวคิด และตัวแปรในการศึกษาวิจัยได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และกำหนดแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population)

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคายเฉพาะผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 24,682 คน (สำนักเทศบาลเมืองหนองคาย, 2556 : 5)

2. กลุ่มตัวอย่าง (Samples)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคายเฉพาะผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 400 คน ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยสูตรการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของยามานะ ดังนี้ (Yamane, 1973 : 727 ; อ้างถึงในรังสรรค์ สิงหเลิศ, 2551 : 70) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

จากสูตร n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากร (24,682)

e แทน ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

กำหนดให้ไม่เกิน .05 แทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{24,682}{1 + 24,682 \times (.05)^2} =$$

ขนาดกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว (399.98 เป็นขนาดกลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อยที่ต้องนำมาศึกษา อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้กำหนดขนาดประชากรในเขตเทศบาลเมืองหนองคายเฉพาะผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง เพิ่มขึ้นเพื่อให้ลงตัว ซึ่งจะได้กลุ่มตัวอย่าง 400 ซึ่งถือว่ามิมีขนาดที่สูงกว่าขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้ ดังนั้นขนาดกลุ่มตัวอย่างนี้ (400) ซึ่งสอดคล้องกับ เคอร์ลิงเกอร์ (Kerlinger,1986 :117-119) ระบุว่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยขึ้นอยู่กับระดับความถูกต้องของการวิจัยและจำนวนตัวแปรในการวิจัย กล่าวคือ ถ้าต้องการให้การวิจัยมีความถูกต้องมากและคลาดเคลื่อนน้อยต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ และถ้าประชากรมีลักษณะที่หลากหลายจะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ประชากรมีลักษณะใกล้เคียงกัน และถ้าการวิจัยมีตัวแปรจำนวนมากหลายตัวจะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างมากกว่าการวิจัยที่มีจำนวนตัวแปรน้อยกว่า ดังนั้นการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจาก 399.98 คน เป็น 400 คน จึงถือว่าไม่เป็นกำหนดขนาดตัวอย่างที่ฝ่าฝืนเกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ

ในการศึกษาครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายปิดเป็นประเภทสอบถามรายการ (Check List) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ รูปแบบติดตามข่าวการเมือง ความรู้สึกต่อสถานการณ์การเมืองไทย ผลกระทบของความรู้สึกทางการเมืองต่อตนเอง และ ผลกระทบของความรู้สึกทางการเมืองต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

2.2 กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบคิด วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบที่ทำให้ทราบถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม ทั้งแบบสอบถามปลายปิด และแบบสอบถามปลายเปิด

2.3 ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แบบสอบถามของบุญถิ่น นวลใหม่ (2547 : 41)

2.4 นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไข และเสนอแนะปรับปรุงเพื่อความเหมาะสมและถูกต้องของแบบสอบถาม

2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อ 2.2.4 เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา และความปรนัยของเครื่องมือ ด้านโครงสร้าง ด้านเนื้อหา และการใช้ภาษา ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

2.5.1 นางจามรี ช่างอินทร์ วุฒิการศึกษาร.ม. (รัฐศาสตร์) ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลเมืองหนองคาย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2.5.2 นายมงคล ศรีภาแลว วุฒิการศึกษา ค.ม. (ภาษาไทย) ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ (ภาษาไทย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 โรงเรียนปากสวยพิทยาคม ตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

2.5.3 นายเล็ก กองทิพย์ วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การวิจัยการศึกษา) ตำแหน่ง ครู คศ. 3 วิชฐานะชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 โรงเรียนบ้านปากสวยพิทยาคม ตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

3. การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

3.1 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้สูตร IOC (Index of item objective congruence) ตามวิธีของโรวินลลี (Rovinelli) และแฮมเบิลตัน (Hambleton) (สมนึก ภัททิยธานี, 2544 : 219 -233) เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ให้คะแนน + 1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน - 1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

$$\text{สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum x$ แทน ผลคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

- เกณฑ์ 1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.66 -1.00 มีค่าความเที่ยงตรงสูง ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.66 ต้องปรับปรุงยังใช้ไม่ได้

การตรวจสอบครอบคลุมความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ความถูกต้องของรูปแบบแบบสอบถามและการใช้ภาษาเพื่อให้ถูกต้องตามหลักวิชาและเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถามโดย ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

3.2 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จำนวน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แล้วนำแบบสอบถามหาค่าอำนาจจำแนกโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างรายข้อกับรวมทุกข้อ (Item-total Correlation) ได้ค่าระหว่าง 0.80 และการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96

3.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญเสนออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยอีกครั้งหนึ่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนทุกด้าน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึง นายกเทศมนตรีเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย เพื่อประสานข้อมูลการเก็บข้อมูล
2. นำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ไปยังประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
3. ให้มีผู้ช่วยผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัย
4. เก็บข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง
2. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์แล้ว ลงรหัสตามแบบ (Coding Form)

3. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อมากำหนดเกณฑ์ของการให้คะแนน ดังนี้

3.1 การจัดกระทำคะแนนระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยแบ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert's Scale) มี 5 ระดับ ได้แก่

เป็นประจำ	กำหนดให้	5	คะแนน
บ่อยครั้ง	กำหนดให้	4	คะแนน
บางครั้ง	กำหนดให้	3	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	กำหนดให้	2	คะแนน
ไม่เคย	กำหนดให้	1	คะแนน

จากนั้นนำคะแนนมาวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นนำมาเทียบกับเกณฑ์การให้ความหมายค่าเฉลี่ย (รังสรรค์สิงห์เลิศ. 2551: 186) ตามสูตร ดังนี้

$$\text{แทนค่าในสูตร} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นของเกณฑ์}}$$

$$= \frac{5-1}{5}$$

$$= 0.8$$

เกณฑ์คะแนนระดับการปฏิบัติงาน 5 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน 1.00-1.80 หมายถึง มีส่วนร่วมทางการเมือง ต่ำมาก

ระดับคะแนน 1.81-2.60 หมายถึง มีส่วนร่วมทางการเมือง ต่ำ

ระดับคะแนน 2.61-3.40 หมายถึง มีส่วนร่วมทางการเมือง ปานกลาง

ระดับคะแนน 3.41-4.20 หมายถึง มีส่วนร่วมทางการเมือง สูง

ระดับคะแนน 4.21-5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมทางการเมือง สูงมาก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ผู้วิจัยใช้สถิติ คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ใช้การวิเคราะห์พหุคูณถดถอยเชิงเส้น (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise

4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำเสนอในเชิงพรรณนาความด้วยการแจกแจงความถี่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์และนำเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบการบรรยายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
R	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัว
R^2	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Coefficient of determination) เป็นค่าที่แสดงถึงอิทธิพลของตัวแปรอิสระทุกตัวที่มีผลต่อตัวแปรตามซึ่งแสดงถึงประสิทธิภาพของการพยากรณ์
S.E.	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าพารามิเตอร์
B	หมายถึง	ค่านำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ในสมการที่เขียนในรูปคะแนนดิบ
Beta	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานของตัวแปรอิสระ ซึ่งคำนวณจากค่าตัวแปรต่าง ๆ ในรูปคะแนนมาตรฐาน

- t หมายถึง ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานเกี่ยวกับค่าพารามิเตอร์
ของสมการถดถอยแต่ละค่าที่อยู่ในสมการ
- Sig. หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
- a หมายถึง ค่าคงที่ของสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติความถี่ (Frequency)
และร้อยละ (Percentage)
2. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต
เทศบาลเมืองหนองคาย โดยรวมและรายข้อ
3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา
อาชีพ รายได้ รูปแบบคิดตามข่าวการเมือง ความรู้สึกต่อสถานการณ์การเมืองไทย ผลกระทบ
ของความรู้สึกทางการเมืองต่อตนเอง และผลกระทบของความรู้สึกทางการเมืองต่อ
ความสัมพันธ์ในครอบครัว
4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ปรากฏผล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้เดินทางแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขต
เทศบาลเมืองหนองคาย จำนวน 400 ฉบับ พร้อมรับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 400
ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นได้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดัง
ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	165	41.25
1.2 หญิง	235	58.75
รวม	400	100.00
2. อายุ		
2.1 ไม่เกิน 30 ปี	92	23.00
2.2 31 – 40 ปี	81	20.25
2.3 41 – 50 ปี	96	24.50
2.4 มากกว่า 50 ปี	131	32.75
รวม	400	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ไม่ได้รับการศึกษา	25	6.25
3.2 ป.4	32	8.00
3.3 ป.6	41	10.25
3.4 ม.ต้น หรือ เทียบเท่า	52	13.00
3.5 ม.ปลาย หรือเทียบเท่า	116	29.00
3.6 อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	71	17.75
3.7 ปริญญาตรี	38	9.50
3.8 ปริญญาโท	15	3.75
3.9 ปริญญาเอก	10	2.50
รวม	400	100.00
4. อาชีพ		
4.1 ไม่ได้ทำงาน	15	3.75
4.2 รับจ้างทั่วไป	106	26.50
4.3 ลูกจ้างเอกชน	28	7.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4.4 เกษตรกร	102	25.50
4.5 ค้าขาย	23	5.75
4.6 ธุรกิจส่วนตัว	78	19.50
4.7 รับราชการ	31	7.75
4.8 รัฐวิสาหกิจ	17	4.25
รวม	400	100.00
5. รายได้		
5.1 ต่ำกว่า 10,000 บาท	54	13.50
5.2 10,000-15,000 บาท	119	29.75
5.3 15,001-20,000 บาท	98	24.50
5.4 20,001-25,000 บาท	51	12.75
5.5 25,001 ขึ้นไป	78	19.50
รวม	400	100.00

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนเป็นเพศหญิง จำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 58.75 เป็นเพศชาย จำนวน 165 คิดเป็นร้อยละ 41.25 อายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 32.75 จบการศึกษาม.ปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50 และมีรายได้ 10,000-15,000 บาท จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.75

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรูปแบบติดตามข่าวสารการเมือง จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. โทรทัศน์	4.14	0.64	มาก
2. วิทู	3.12	1.02	ปานกลาง
3. หนังสือพิมพ์	2.78	1.13	ปานกลาง
4. การสนทนาพูดคุยกับคนอื่น	2.12	1.23	น้อย
รวม	3.04	0.74	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 ประชาชนมีรูปแบบติดตามข่าวสารการเมือง โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า การติดตามข่าวสารทางโทรทัศน์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมา การติดตามข่าวสารทางวิทู ($\bar{X} = 3.12$) แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าการสนทนาพูดคุยกับคนอื่น ($\bar{X} = 2.12$) มีค่าเฉลี่ยน้อย

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้สึกต่อสถานการณ์การเมืองไทยในห้วงเวลาปัจจุบัน จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. มักอารมณ์เสียเวลาคุยเรื่องการเมือง	3.71	0.74	มาก
2. เวลาคนพูดเรื่องการเมืองที่ไม่เห็นด้วย ถัดไม่ได้ต้องเถียงเสมอ	4.20	0.82	มาก
3. ขำพเจ้าหมกมุ่น เรื่อง “บ้านเมือง” จนลืมเรื่อง “บ้านตัวเอง”	2.74	1.16	ปานกลาง
4. ท่านกลัวว่าจะเกิดเรื่องร้ายแรง กับประเทศไทยตลอดเวลา	2.47	1.12	น้อย
5. ท่านมักจะพยายาม โน้มน้าวให้คนอื่นเห็นด้วยกับความคิดเห็นทางการเมืองของฉันทันเสมอ	4.11	0.75	มาก
รวม	3.51	0.47	มาก

จากตารางที่ 3 ความรู้สึกต่อสถานการณ์การเมืองไทยในห้วงเวลาปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เวลาคนพูดเรื่องการเมืองที่ไม่เห็นด้วยนั้นอดไม่ได้ต้องเถียงเสมอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมา ท่านมักจะพยายาม โน้มน้าวให้คนอื่นเห็นด้วยกับความคิดเห็นทางการเมืองของฉันทเสมอ ($\bar{X} = 4.11$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านกลัวว่าจะเกิดเรื่องร้ายแรง กับประเทศไทยตลอดเวลา ($\bar{X} = 2.47$)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลกระทบของความรู้สึกทางการเมืองต่อตนเอง จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. เฉยๆ ไม่รู้สึกอะไร	4.16	1.05	มาก
2. พอใจที่เป็นอยู่อย่างนี้	3.75	1.55	มาก
3. ไม่ชอบอารมณ์ตัวเอง แต่หยุดไม่ได้	3.37	1.47	ปานกลาง
4. อยากหาทางระบาย	3.15	1.57	ปานกลาง
5. พยายามเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมือง	2.65	1.26	ปานกลาง
รวม	3.55	1.33	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 ผลกระทบของความรู้สึกทางการเมืองต่อตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เฉยๆ ไม่รู้สึกอะไร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมา พอใจที่เป็นอยู่อย่างนี้ ($\bar{X} = 3.75$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ พยายามเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมือง ($\bar{X} = 2.65$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลกระทบของความรู้สึกทางการเมืองต่อ
ความสัมพันธ์ในครอบครัว จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. ไม่มีผลต่อครอบครัว	2.04	0.76	ปานกลาง
2. ความคิดเห็นต่างกัน แต่ไม่ขัดแย้งกัน	1.98	0.66	ปานกลาง
3. ขัดแย้งกัน	1.70	0.74	ปานกลาง
4. ขัดแย้งกันรุนแรงมาก	1.47	0.68	ปานกลาง
รวม	1.79	0.37	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 ผลกระทบของความรู้สึกทางการเมืองต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ไม่มีผลต่อครอบครัว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.04$) รองลงมา ความคิดเห็นต่างกัน แต่ไม่ขัดแย้งกัน ($\bar{X} = 1.98$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ขัดแย้งกันรุนแรงมาก ($\bar{X} = 1.47$)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย โดยรวมและรายชื่อ ปรากฏผล ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน
เขตเทศบาลเมืองหนองคาย โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ข้อ	การมีส่วนร่วมทางการเมือง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	รับฟังข่าวสารทางการเมือง	3.23	1.06	ปานกลาง
2	ออกไปใช้เสียงในการลงคะแนน	4.37	0.90	สูงมาก
3	ชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องการเมือง	2.01	0.88	ต่ำ
4	ชักชวนให้ไปเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง	2.32	0.96	ต่ำ
5	ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยการติดป้ายประกาศสนับสนุนหรือประกาศสนับสนุนให้ผู้อื่นทราบโดยทั่วไป	1.43	1.04	ต่ำมาก
6	ติดต่อแสดงความคิดเห็นหรือข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมือง หรือนักการเมือง	2.43	1.51	ต่ำ
7	สนับสนุนด้วยการบริจาคให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง	1.87	0.98	ต่ำ
8	ติดตามการหาเสียงของนักการเมือง	1.42	0.87	ต่ำมาก
9	ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง	1.32	0.67	ต่ำมาก
10	เป็นสมาชิกพรรคที่ทำงานให้พรรคการเมืองเป็นประจำ	1.04	0.29	ต่ำมาก
11	เข้ามีส่วนร่วมในการวางแผนของกลุ่มการเมือง	1.03	0.26	ต่ำมาก
12	ช่วยหาเงินให้พรรคการเมือง	1.14	0.96	ต่ำมาก
13	สมัครเข้าแข่งขันรับเลือกตั้ง	1.09	0.44	ต่ำมาก
14	เป็นเจ้าหน้าที่ของกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมืองหรือได้รับเลือกตั้ง	1.16	0.55	ต่ำมาก
โดยรวม		1.84	1.13	ต่ำ

จากตารางที่ 6 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.84$) และรายข้ออยู่ในระดับสูงมาก 1 ข้อ คือ ออกไป

ใช้เสียงในการลงคะแนน ($\bar{X} = 4.37$) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ รับฟังข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X} = 3.23$) อยู่ในระดับต่ำ 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ สนับสนุนด้วยการบริจาคให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง ($\bar{X} = 1.87$) ชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องการเมือง ($\bar{X} = 2.01$) ชักชวนให้ไปเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง ($\bar{X} = 2.32$) และติดต่อแสดงความคิดเห็นหรือข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมือง หรือนักการเมือง ($\bar{X} = 2.43$) และอยู่ในระดับต่ำมาก 8 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยการติดป้ายประกาศสนับสนุนหรือประกาศสนับสนุนให้ผู้อื่นทราบโดยทั่วไป ($\bar{X} = 1.43$) ติดตามการหาเสียงของนักการเมือง ($\bar{X} = 1.42$) ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง ($\bar{X} = 1.32$) เป็นเจ้าหน้าที่ของกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมืองหรือได้รับเลือกตั้ง ($\bar{X} = 1.16$) ช่วยหาเงินให้พรรคการเมือง ($\bar{X} = 1.14$) สมัครเข้าแข่งขันรับเลือกตั้ง ($\bar{X} = 1.09$) เป็นสมาชิกพรรคที่ทำงานให้พรรคการเมืองเป็นประจำ ($\bar{X} = 1.04$) และเข้ามีส่วนร่วมในการวางแผนของกลุ่มการเมือง ($\bar{X} = 1.03$)

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ผู้วิจัยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งสร้างเพื่อใช้กับตัวแปรที่มีระดับการวัดมาตราอันตรภาค (Interval Scale) หรือมาตราอัตราส่วน (Ratio Scale) ซึ่งหากตัวแปรที่วัดในระดับนามบัญญัติหรือระดับเรียงอันดับจะต้องทำการแปลงดังกล่าวเป็นตัวแปรหุ่นเสียก่อน จึงนำไปใช้ในการวิเคราะห์ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และถัดดา รอดมณี. 2538 : 70-72)

ตารางที่ 7 ตัวแปรที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง

ตัวแปร	รายละเอียด	รหัส	ระดับตัวแปร
ตัวแปรตาม (Y)	การมีส่วนร่วมทางการเมือง	ลงตามจำนวนจริง	มาตราอันตรภาค
ตัวแปรอิสระ			
SEX	เพศ	0 = ผู้ชาย 1 = ผู้หญิง	มาตรานามบัญญัติ
AGE	อายุ	จำนวน (ปี)	มาตราอัตราส่วน
EDU	ระดับการศึกษา	จำนวน (ปี)	มาตราอัตราส่วน
OCU	อาชีพ	จำนวน (คน)	มาตราอัตราส่วน
INCOME	รายได้	จำนวนเงิน (บาท)	มาตราอัตราส่วน
MODEL	รูปแบบติดตามข่าวการเมือง	ลงตามจำนวนจริง	มาตราอันตรภาค
FEE	ความรู้สึกรู้สึกต่อสถานการณ์การเมืองไทย	ลงตามจำนวนจริง	มาตราอันตรภาค
IMP	ผลกระทบของความรู้สึกรู้สึกทางการเมืองต่อตนเอง	ลงตามจำนวนจริง	มาตราอันตรภาค
IMPF	ผลกระทบของความรู้สึกรู้สึกทางการเมืองต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว	ลงตามจำนวนจริง	มาตราอันตรภาค

ตัวแปรที่ระดับการวัดนามบัญญัติ ได้แก่ เพศ แปลงให้เป็นตัวแปรหุ่น

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนด้วยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงแบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมดตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับตัวแปรอิสระ 9 ตัว คือ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ รูปแบบติดตามข่าวการเมือง ความรู้สึกต่อสถานการณ์การเมืองไทย ผลกระทบของความรู้สึกรู้สึกทางการเมืองต่อตนเอง และผลกระทบของความรู้สึกรู้สึกทางการเมืองต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง

ตัวแปรพยากรณ์หรือ ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Beta	t	Sig.
-รูปแบบติดตามข่าว การเมือง	.327	.029	.498	11.400	.000*
-การศึกษา	-.386	.097	-.176	-3.977	.000*
-อายุ	.005	.002	.138	3.202	.001*
-ความรู้สึกต่อสถานการณ์ การเมืองไทย	.046	.017	.118	2.765	.006*

R=.426 R²=.284 SE =.123 Constant (a) = 1.272 p-value < .05

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย โดยนำตัวแปรทุกตัวเข้าสู่การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า

1. ตัวแปรอิสระทุกตัวที่นำมาศึกษาทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .53

2. ตัวแปรอิสระทุกตัวที่นำมาศึกษาสามารถร่วมกันอธิบายการผันแปรกับตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 28.4 (R²=.284)

3. ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการผันแปรกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 4 ตัวแปร เรียงลำดับตัวแปรที่มีผลการผันแปรกับตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ รูปแบบติดตามข่าวการเมือง การศึกษา อายุ และความรู้สึกต่อสถานการณ์การเมืองไทย ตามลำดับ

4. สมการพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย สามารถแสดงได้ดังนี้

ในรูปคะแนนดิบ

$$Y (\text{การมีส่วนร่วม}) = 1.272 + .327(\text{MODEL}) - .386(\text{EDU}) + .005(\text{AGE}) + .046(\text{FEE})$$

ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z(\text{การมีส่วนร่วม}) = .498(\text{MODEL}) - .176(\text{EDU}) + .138(\text{AGE}) + .118(\text{FEE})$$

4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ปรากฏผล ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนความถี่ ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	สร้างจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตยที่ดี ไม่มีค่านิยมการซื้อสิทธิขายเสียง	13
2	ให้มีการรวมกลุ่มกันประชุมวางแผน กำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น การทำงานทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนและท้องถิ่น	2
3	เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น มีอิสระในการพูดคุย เขียนหรือวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลหรือหน่วยงานท้องถิ่น	2
4	ผู้นำและผู้บริหารควรให้ประชาชนได้เข้าพบและชี้แจงถึงปัญหาหรือได้คุยกับตัวแทนประชาชน อย่างต่อเนื่องหรือบ่อยๆครั้ง	1
5	ต้องการให้ผู้นำในชุมชนเสริมสร้างองค์กรทางการเมืองในชุมชนให้เข้มแข็ง	2
6	ประชาชนควรรับรู้การดำเนินงานของกลุ่มทางการเมืองอย่างตรงไปตรงมา	4
7	ควรณรงค์ให้ประชาชนเข้าใจสิทธิหน้าที่ของตนเอง	1

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความถี่ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย เรียงลำดับจากจำนวนความถี่ ข้อเสนอแนะจากมากไปน้อย ดังนี้ สร้างจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตยที่ดี ไม่มีค่านิยมการซื้อสิทธิขายเสียง ประชาชนควรรับรู้การดำเนินงานของกลุ่มทางการเมืองอย่างตรงไปตรงมา

ให้มีการรวมกลุ่มกันประชุมวางแผน กำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น การทำงานทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนและท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น มีอิสระในการพูดคุย เขียนหรือวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลหรือหน่วยงานท้องถิ่น ผู้นำและผู้บริหารควรให้ประชาชนได้เข้าพบและชี้แจงถึงปัญหาหรือได้คุยกับตัวแทนประชาชน อย่างต่อเนื่องหรือบ่อย ๆ ครั้ง และควรรณรงค์ให้ประชาชนเข้าใจสิทธิหน้าที่ของตนเอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ประชาชนเป็นเพศหญิง จำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 58.75 เป็นเพศชาย จำนวน 165 คิดเป็นร้อยละ 41.25 อายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 32.75 จบการศึกษาม.ปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50 มีรายได้ 10,000-15,000 บาท จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.75 มีรูปแบบคิดตามข่าวการเมืองทางโทรทัศน์ จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 46.75 มีความรู้สึกต่อสถานการณ์การเมืองไทยในห้วงเวลาปัจจุบันว่าจะเกิดเรื่องร้ายแรง กับประเทศไทยตลอดเวลา จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 45.75 มีความรู้สึกตนเองเฉยๆ ไม่รู้สึกอะไร จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.25 และความรู้สึกทางการเมืองต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว ไม่มีผลต่อครอบครัว จำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 63.00

2. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.84$) และรายชื่ออยู่ในระดับสูงมาก 1 ข้อ คือ ออกไปใช้เสียงในการลงคะแนน ($\bar{X} = 4.37$) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ รับฟังข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X} = 3.23$) อยู่ในระดับต่ำ 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ สนับสนุนด้วยการบริจาคให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง ($\bar{X} = 1.87$) ชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องการเมือง ($\bar{X} = 2.01$) ชักชวนให้ไปเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง ($\bar{X} = 2.32$) และติดต่อแสดงความคิดเห็นหรือข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมือง หรือนักการเมือง ($\bar{X} = 2.43$)

และอยู่ในระดับต่ำมาก 8 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยการติดป้ายประกาศสนับสนุนหรือประกาศสนับสนุนให้ผู้อื่นทราบโดยทั่วไป ($\bar{X} = 1.43$) ติดตามการหาเสียงของนักการเมือง ($\bar{X} = 1.42$) ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง ($\bar{X} = 1.32$) เป็นเจ้าหน้าที่ของกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมืองหรือได้รับเลือกตั้ง ($\bar{X} = 1.16$) ช่วยหาเงินให้พรรคการเมือง ($\bar{X} = 1.14$) สมัครเข้าแข่งขันรับเลือกตั้ง ($\bar{X} = 1.09$) เป็นสมาชิกพรรคที่ทำงานให้พรรคการเมืองเป็นประจำ ($\bar{X} = 1.04$) และเข้ามีส่วนร่วมในการวางแผนของกลุ่มการเมือง ($\bar{X} = 1.03$)

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัวที่นำมาศึกษาทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.53 โดยสามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 28.4 ($R^2 = .284$) และตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการผันแปรกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 4 ตัว เรียงลำดับตัวแปรที่มีผลการผันแปรกับตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ รูปแบบติดตามข่าวการเมือง การศึกษา อายุ และความรู้สึกต่อสถานการณ์การเมืองไทย

4. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย มีดังนี้ สร้างจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตยที่ดี ไม่มีค่านิยมการซื้อสิทธิขายเสียง ประชาชนควรรับรู้การดำเนินงานของกลุ่มทางการเมืองอย่างตรงไปตรงมาให้มีการรวมกลุ่มกันประชุมวางแผน กำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น การทำงานทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนและท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น มีอิสระในการพูดคุย เขียนหรือวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลหรือหน่วยงานท้องถิ่น ผู้นำและผู้บริหารควรให้ประชาชนได้เข้าพบและชี้แจงถึงปัญหาหรือได้คุยกับตัวแทนประชาชน อย่างต่อเนื่องหรือบ่อยๆครั้ง และควรรณรงค์ให้ประชาชนเข้าใจสิทธิหน้าที่ของตนเอง

อภิปรายผล

จากการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ได้นำมาอภิปราย ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคายระดับต่ำ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อาจจะเป็นไปได้ว่าเทศบาลเมืองหนองคาย ไม่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตพื้นที่บริการได้แสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามโครงการต่างๆ พร้อมทั้งไม่ได้เปิดให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายขององค์การวางแผนพัฒนา การจัดเวทีประชาคม และแสดงความคิดเห็นการปฏิบัติงานของสภาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองหนองคาย ซึ่งทางเทศบาลเมืองหนองคายควรมีการส่งเสริมและรณรงค์ พร้อมทั้งจัดกิจกรรมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นและจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้เสนอแนวทางการดำเนินงานขององค์กรปกครองท้องถิ่น พร้อมทั้งให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นทางด้านอื่นๆ ด้วย ซึ่งจะ ทำให้การปฏิบัติงานของผู้บริหารท้องถิ่น และข้าราชการท้องถิ่น เป็นไปอย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ผลการวิจัยสอดคล้องกับเฉลิมพล มิ่งเมือง (2544 : 130) ได้ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสุขาภิบาลในเขตจังหวัดนนทบุรีผลการวิจัยพบว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาล ทั้ง 2 รูปแบบ อยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับกิตติวรรณ ชีระตระกูล (2546 : 109) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองตราด พบว่าโดยเฉลี่ยแล้วประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราดเข้ามีส่วนร่วมเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลเมืองตราดในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ต่ำ สอดคล้องกับพรทิพย์ รัตนวารินทร์ชัย (2546 : 112) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลหนองแค จังหวัดสระบุรีพบว่า โดยในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับบุญถิ่น นวลใหม่ (2547 : 98) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย พบว่าในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ สอดคล้องกับว่าที่ร้อยตรีสัมพันธ์ ภูมมาลา (2549 : 89) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าในภาพรวมแล้วกลุ่มสตรีมีบทบาทในทางการเมืองท้องถิ่นค่อนข้างน้อย สอดคล้องกับกัลยาสุดา บัวแก้ว (2550 : 98) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น อยู่ในระดับต่ำ

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับเลิศจอนันต์ ยาวิชัยแก้ว (2547 : 95) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน จังหวัดเชียงราย พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับสมศักดิ์ ม่วงสน (2549 : 71) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในทางการเมืองของ เจ้าหน้าที่ในสำนักงานทางหลวงชนบท ที่ 8 จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวมในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับ สวัสดิ์ เพชรขาว (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : กรณีศึกษาองค์กรบริหารส่วนตำบลที่วัง อำเภอกู่สูง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับ อาทิตย์ บุญคง (2550 : 65 – 68) ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อเทศบาลตำบลดอกคำใต้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองในการบริหารงานเทศบาลตำบลดอกคำใต้อยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ รูปแบบติดตามข่าวการเมือง การศึกษา อายุ และความรู้สึกล่อต้อนทางการเมืองไทย ตามลำดับ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

2.1 รูปแบบติดตามข่าวการเมือง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผลการวิจัยออกมาเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก สื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาครัฐยังมีน้อย ไม่เอื้อต่อความเข้าใจของประชาชน และขาดรายละเอียดขั้นตอนหรือวิธีการที่จะนำไปการปฏิบัติได้จริง เช่น การร่วมประชาพิจารณ์สามารถทำเองได้หรือไม่ ถ้าไม่ได้ต้องทำอะไร ทำประชาพิจารณ์ใน โครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชนได้หรือไม่ ขอบเขตการจัดตั้งเวทีแสดงความคิดเห็น และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผลดังกล่าวทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไม่บรรลุผล ดังนั้นรูปแบบติดตามข่าวการเมืองจึงมีความสำคัญในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชน

สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกวิทย์ ธีรวิโรจน์ (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : กรณีศึกษา เทศบาลเมืองนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จากการศึกษาพบว่า รูปแบบติดตามข่าวการเมืองของประชาชนส่งผลต่อปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เนื่องจากประชาชนขาดความรู้ อันเนื่องมาจากขาดการ

ประชาสัมพันธ์จากภาครัฐ และเหตุผลจากรัฐที่ยังไม่เล็งเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของประชาชน

2.2 ปัจจัยด้านการศึกษา เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง
อาจเนื่องมาจากการศึกษาทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น จึงเข้าใจถึงผลของการมี
ส่วนร่วมทางการเมืองว่ามีผลกระทบต่อประเทศชาติและตนเองมากน้อยเพียงใด รับรู้ข้อมูลคิด
วิเคราะห์ย่อมดีกว่าผู้มีการศึกษาน้อย

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สมพิศ คล้ายวงษ์ (2543 : 20) กล่าวว่า การได้รับ
การศึกษาที่สูงจะมีความสำคัญอย่างมากต่อบทบาทของประชาชนและการเข้ามามีส่วนร่วม
ทางการเมืองสูงขึ้นได้ สอดคล้องกับ ชุตินา ตูณาราง (2553 : 162) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการมี
ส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอยชุมชนในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ ผล
การศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาสูงจะมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยชุมชนมากกว่า
ประชาชนที่มีการศึกษาน้อย เพราะการศึกษาทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น และทำ
ให้มีความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

2.3 ปัจจัยด้านอายุ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย อาจเนื่องมาจากผู้ที่มีอายุสูงแสดงให้เห็นถึงบทบาท
ความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองส่วนใหญ่จะเป็นหัวหน้า
ครอบครัวเป็นตัวแทนในการเข้าร่วมประชุมทั้งระดับหมู่บ้านชุมชน และท้องถิ่น มีบทบาทที่จะ
พัฒนาชุมชน ท้องถิ่นของตน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับประมวลศิลป์ โภคสวัสดิ์ (2552 : 82-83) ได้ศึกษาเรื่อง
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมกับการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างในเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 1 จังหวัดมุกดาหาร
ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล คือ อายุ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านความรู้ความเข้าใจ และความสนใจต่อกิจกรรมทาง
การเมือง ด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในกระบวนการ และด้านพฤติกรรมการมี
ส่วนร่วมทางการเมืองในช่วงหลังเลือกตั้ง และสอดคล้องกับ โสภา วงศ์ใหญ่ (2551 : 94) ได้
ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ประชาชน กรณีศึกษาตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่า ปัจจัยด้านอายุที่แตกต่างกัน
ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนแตกต่างกัน โดยช่วงอายุ 26-35 ปี มีส่วน

ร่วมทางการเมืองมากที่สุด อาจเป็นเพราะช่วงดังกล่าวเป็นช่วงเวลาสำเร็จการศึกษาและผ่านการเรียนรู้ทางการเมือง จึงมีความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของตนเองต่อสังคม

2.4 ปัจจัยความรู้สึกต่อสถานการณ์การเมืองไทย เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย เนื่องจาก ประชาชนมีความเป็นห่วงต่อสถานการณ์การเมืองในห้วงเวลาปัจจุบันว่าจะสามารถดำเนินการได้มากน้อยเพียงใด ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการแก้ไขปัญหาทางการเมืองของรัฐบาลปัจจุบันว่านโยบายของรัฐทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ สามารถดูแลปากท้องของประชาชนได้หรือไม่ และส่งผลต่อทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สมพิศ สุขแสน (2552 : 109) ที่ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ พบว่า ด้านความพอใจในนโยบายและการบริหารงาน ประชาชนมีความพอใจในนโยบายและการบริหารงานของรัฐบาลหรือผู้บริหารท้องถิ่น ความพอใจดังกล่าวจะทำให้ลดการต่อต้านทางการเมืองและยังให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ นัทธ์หทัย จันคุณจรูญรัตน์ (2552 : 121) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาประชาธิปไตย ศึกษากรณีเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัจจัยด้านนโยบายและผลงานในพื้นที่มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูงกับการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในการพัฒนาประชาธิปไตยของประชาชน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบข้อมูลข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลจากการศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ควรจะดำเนินการดังนี้

1.1.1 ควรมีการแสดงความคิดเห็น การมีกิจกรรมในกลุ่มการเมือง การรวมกลุ่มผลประโยชน์การแสดงออกซึ่งความต้องการต่าง ๆ ของประชาชน โดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทุกกลุ่มอาชีพ อายุ ถิ่นที่อยู่อาศัย และเพศมากยิ่งขึ้น

1.1.2 ควรมีการปรับปรุงการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง เพื่อจะ
ได้พัฒนาได้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ
ของทางเทศบาลเมืองหนองคาย ซึ่งจะได้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายที่ทางคณะผู้บริหาร
สมาชิกสภาท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ที่ได้วางไว้

1.2 ผลจากการศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมี
ส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ควรจะดำเนินการดังนี้

1.2.1 ควรส่งเสริมกิจกรรมการรวมกลุ่มให้แก่ประชาชน เพื่อเป็นพื้นฐานใน
การส่งเสริมกิจกรรมทางการเมือง เช่น ส่งเสริมกิจกรรมเวทีการแสดงความคิดเห็นอย่างต่อเนื่อง
รวมถึงรายงานการดำเนินงาน โครงการที่มีผลต่อประชาชน เพื่อให้ประชาชนรับทราบ

1.2.2 ส่งเสริมกิจกรรมด้านการมีส่วนร่วมตามระบอบประชาธิปไตยให้แก่
กลุ่มเยาวชนในผู้ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษาที่สูงมีความรู้ความสามารถเข้าร่วม
ในการกำหนดกิจกรรมทั้งกิจกรรมของประชาชนและกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เยาวชนเข้ามามีส่วน
ร่วม เช่น สถานศึกษาให้นักเรียนไปเรียนรู้ที่ศูนย์การเรียนรู้ประชาธิปไตยในชุมชน แล้วกำหนด
แผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมการเข้าไปค้นคว้าหาความรู้ กิจกรรมเกม
การศึกษา เป็นต้น

1.3 ผลจากการศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการ
ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ควรจะ
ดำเนินการดังนี้

1.3.1 ควรมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนและองค์กรพัฒนาเอกชน เข้าไปมี
บทบาทมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะทางการเมือง การ
ดำเนินการและการตรวจสอบ อย่างต่อเนื่องให้เพิ่มมากขึ้นนอกจากตัวแทนประชาชนที่มาจาก
การเลือกตั้งจากหมู่บ้าน

1.3.2 ควรมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการ
แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเทศบาลเมืองหนองคาย

1.3.3 ควรมีนโยบายส่งเสริมให้ความรู้ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการ
ปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น

1.3.4 เสริมสร้างมาตรการส่งเสริมให้ประชาชนเลือกผู้นำจากการเสนอ
นโยบายที่ดี

1.3.5 ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการตั้งแต่การประชุม ร่วมพิจารณา
โครงการ การร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงานและร่วมประเมินผล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคายในเชิงคุณภาพ

2.2 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคายด้วยกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. รวมกฎหมายเกี่ยวกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อาสา
รักษาดินแดน, 2532.
- กัลยาสุดา บัวแก้ว. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะ
กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด. สารนิพนธ์
ศน.ม. ร้อยเอ็ด : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2550.
- กานต์ ตระกูลสม. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนายทหารสังกัดกรมราช
องครักษ์. ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545.
- กิตติวรรณ ชีระตระกูล. การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต
เทศบาลเมืองตราด. วิทยานิพนธ์ รป.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546.
- เกษม อุทยานิน. รัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2516.
- โกวิทย์ พวงงาม และปรีดี โชติช่วง. อะไร ทำไม อะไร อบต. ประชาธิปไตยของประชาชนใน
ชนบท. กรุงเทพฯ : วิเจพรีนติ้ง, 2544.
- คมสันต์ บุญทองโท. การเรียนรู้ทางการเมืองผ่านสื่อของชนบทในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้า
แบบอิสระ ร.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.
- จรัญ วงศ์สวัสดิ์. แบบแผนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครอง
ท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประชาชนในเขตสุขาภิบาล ที่
ประธานคณะกรรมการมาจากการเลือกตั้งและประธานคณะกรรมการโดยตำแหน่ง.
ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- จรัญ สุภาพ. หลักรัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2514.
- จิร โชค บรรพต. การบริหารการพัฒนาไทย. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ
ไทย, 2538.
- เฉลิมพล มิ่งเมือง. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ
สุขาภิบาล : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสุขาภิบาลในเขตจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- ชญาสินี เจริญมาก. การแสวงหาข่าวสารทางการเมืองจิตสำนึกประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของผู้อ่านนิตยสารแนวการเมืองเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ นท.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

- ชัยวัฒน์ รัชจูจร. ความเข้าใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนอำเภอเมืองชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ร.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- ชวงค์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : พิชณศพรินต์ติ้ง, 2539.
- ช่อนกลิ่น วิษัยนต์. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลวังดิน อำเภอฉะ จังหวัดลำพูน. สารนิพนธ์ ศน.ม. ลำพูน : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2550.
- ฐิตกานต์ ธนาโอพาร. การสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัย : ศึกษาเฉพาะกรณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ วศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536.
- ณรงค์ สินสวัสดิ์. จิตวิทยาการเมือง. กรุงเทพฯ : วัชรินทร์การพิมพ์, 2539.
- ทิพาพร พิมพิสุทธิ์. พัฒนาการเมือง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.
- นวลน้อย ตรีรัตน์และคณะ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : บริษัทธรรมดาเพรสจำกัด, 2545.
- นัทธ์หทัย ชันคุณจรรยารัตน์. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาประชาธิปไตยศึกษากรณี เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2552.
- นันทนา วรรณระภูติ. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2539.
- นิลุบล ใจอ่อนน้อม. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ นท.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- บงกช สุทัศน์ณอยุธยา. บทบาทหนังสือพิมพ์ต่อการพัฒนาการเมืองไทยหลังเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535. การค้นคว้าแบบอิสระ ร.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.
- บุญถิ่น นวลใหม่. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2547.
- ประมวลศิลป์ โภคสวัสดิ์. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างในเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 1 จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2552.

- ปัทมาพร สมิทรปัญญา. การเปรียบเทียบช่องทางการสื่อสารทางการเมืองระหว่างประชาชนอำเภอเมืองและอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย. การค้นคว้าแบบอิสระ ร.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.
- สุเทพ โพธิ์สุวรรณ. กระบวนการในการตัดสินใจในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยผ่านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของกำลังพลในกองพลทหารราบที่ 9. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : โรงเรียนเสนาธิการทหารบก, 2536.
- พรทิพย์ รัตนวรินทร์ชัย. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลหนองแค จังหวัดสระบุรี. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2546.
- พรรณวดี ขำจริง. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษาามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2553.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. ข่าวสารการเมืองของคนไทย. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526.
- พฤทธิสาด ชุมพล, ม.ร.ว. ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- พัชนี เสงี่ยม และคณะ. แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง, 2538.
- พัฒนพงษ์ เสงี่ยม. การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544.
- พันตำรวจโทบุญมา แสงกล้า. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญปัจจุบัน : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลน้ำพอง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2545.
- รังสรรค์ สิงห์เลิศ. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. มหาสารคาม : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2551.
- ระวีวรรณ ประกอบผล. วิวัฒนาการสื่อมวลชนไทย. กรุงเทพฯ : พุทธบูชาการพิมพ์, 2526.
- รุจิเรข รักรวงษ์. บทบาทของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อการเรียนรู้ทางการเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ร.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.
- เลิศอนันต์ ขาวชัยแก้ว. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2547.
- วัชรวิทย์ ไชยสาร. สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์, 2541.

- วรารุช เค้นแพทย์ชรางกูร. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2547.
- ว่าที่ร้อยตรีสัมพันธ์ ภูมมาลา. การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอไชยปราการ
จังหวัดเชียงใหม่. สารนิพนธ์ ศน.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2549.
- วิหัช ไวหารดี. พฤติกรรมการรับข่าวสารทางการเมืองในระหว่างการหาเสียงเลือกตั้ง: ศึกษาเฉพาะ
กรณีการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร พ.ศ.2530.
วิทยานิพนธ์ วส.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.
- วิดา ประสาทกิจ. การศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการเข้าถึงข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาครั้งแรก. วิทยานิพนธ์ วส.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.
- สถิต นิยมญาติ. สังคมวิทยาการเมือง. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2534.
- สมนึก ภัททิยธานี. สถิติประยุกต์เพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์, 2544.
- สมพิศ คล้ายวงษ์. ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์,
2543.
- สมพิศ สุขแสน. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์.
วิทยานิพนธ์ รป.ม. อุดรดิตถ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, 2552.
- สมบัติ ชำรงค์วงษ์. “ลำดับขั้นตอนของการมีส่วนร่วมทางการเมือง.” มติชนรายวัน. (10 มกราคม
2539) : 40 – 42.
- สมศักดิ์ ม่วงสน. การมีส่วนร่วมในทางการเมืองของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานทางหลวงชนบท ที่ 8
จังหวัดนครสวรรค์. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์,
2549.
- สถยภรณ์รัฐ แจ็งสมบูรณ์. ความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองใน
จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ร.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.
- สวณา พรพัฒน์กุล. ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของเด็กไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทร์วิโรฒ, 2520.
- สิทธินันท์ มานิตกุล. การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ
สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2539.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และลัดดา รอดมณี. ใฝ่ฝันเพื่อหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ : เอดีสัน, 2538.

- สุเมธ โชคยะกุล และจรูญ สารินทร์ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง อำเภอเมืองพิจิตรจังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. พิชญ์โลก : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2553.
- โสภา วงศ์ใหญ่. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กรณีศึกษาตำบลแม่กระถัง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2551.
- เสถียร เชยประทับ. การสื่อสารกับการเมือง : เน้นสังคมประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- อาทิตย์ บุญคง. ความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อเทศบาลตำบลดอกคำใต้. การค้นคว้าแบบอิสระ ร.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550.
- อุษณีย์ โฉมฉายแสง. การสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนศึกษาเฉพาะกรณีชาวบ้านในตำบลตะกาดเจ้า อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ วส.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548.
- อุษา โหราเรือง. การเปิดรับข่าวสารการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ. วิทยานิพนธ์ นท.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- เอกวิทย์ ชีรวิโรจน์. ปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : กรณีศึกษา เทศบาลเมืองนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2553.
- Almond and Powell. *Managing Development in the Third World*. Colorado : Westview, 1978.
- Deutsch, Robert A. *Polyarchy : Participation and Opposition*. New Haven, CT. : Yale University Press, 1969.
- Kerlinger, Davis. *Human Behavior of World – Man Relations and Organization Behavior*. New York : Mc Graw-Hill, 1986.
- Yamane, Taro. *Statistic and Introductory Analysis*. 3rd Ed. New York : Harper & Row, 1973.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง
หนองคาย จังหวัดหนองคาย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยตาม
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. คำตอบทุกคำตอบ ข้อมูลทุกอย่าง ในแบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยถือเป็นความลับ
3. ขอความกรุณาให้ตอบคำถามทุกข้อ
4. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมือง
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง
5. ผลที่ได้รับจากแบบสอบถามนี้จะเป็นข้อเสนอแนะนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการมี
ส่วนร่วมทางการเมือง ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
6. ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

(นายอรรถพร ภัคดีสุจริต)

นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง [] หรือ ช่องแสดงความคิดเห็น หรือ เติมคำลงในช่องว่างให้
สมบูรณ์ตามข้อมูล หรือความรู้สึกที่เป็นจริงของท่านมากที่สุด

1.เพศ

[] ชาย [] หญิง

2.อายุ.....ปี

3.การศึกษา

[] ไม่ได้รับการศึกษา

[] ป.4

[] ป.6

[] ม.ต้น หรือ เทียบเท่า

[] ม.ปลาย หรือเทียบเท่า

[] อนุปริญญา หรือเทียบเท่า

[] ปริญญาตรี

[] ปริญญาโท

[] ปริญญาเอก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4.อาชีพ

[] ไม่ได้ทำงาน

[] รับจ้างทั่วไป

[] ลูกจ้างเอกชน

[] เกษตรกร

[] ค้าขาย

[] ธุรกิจส่วนตัว

[] รับราชการ

[] รัฐวิสาหกิจ

5. รายได้บาทต่อเดือน (โดยประมาณ)

6. รูปแบบติดตามข่าวการเมือง

รูปแบบติดตามข่าวการเมือง	ทุกวัน (5)	บ่อยครั้ง (4)	บางครั้ง (3)	นานๆ ครั้ง (2)	ไม่สนใจเลย (1)
6.1 โทรทัศน์					
6.2 วิทยุ					
6.3 หนังสือพิมพ์					
6.4 การสนทนาพูดคุยกับคนอื่น					

7. ความรู้สึกต่อสถานการณ์การเมืองไทยในห้วงเวลาปัจจุบัน

จากสถานการณ์การเมืองไทย ปัจจุบันที่ท่านรับรู้ ท่านมี ความรู้สึกอย่างไร	ใช่อย่างยิ่ง (5)	ใช่ (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่ใช่ (2)	ไม่ใช่เลย (1)
7.1 มักอารมณ์เสียเวลาคุยเรื่อง การเมือง					
7.2 เวลาคนพูดเรื่องการเมืองที่ ไม่เห็นด้วย ฉันอดไม่ได้ต้อง เถียงเสมอ					
7.3 ข้าพเจ้าหมกมุ่น เรื่อง “บ้านเมือง” จนลืมเรื่อง “บ้าน ตัวเอง”					
7.4 ท่านกลัวว่าจะเกิดเรื่อง ร้ายแรง กับประเทศไทย ตลอดเวลา					
7.5 ท่านมักจะพยายาม โน้มน้ำ วให้คนอื่นเห็นด้วยกับความ คิดเห็นทางการเมืองของฉัน เสมอ					

8. ผลกระทบของความรู้สึกทางการเมืองต่อตนเอง

ท่านเห็นอย่างไรกับความรู้สึกของตัวเอง

เฉยๆ ไม่รู้สึกอะไร

พอใจที่เป็นอยู่อย่างนี้

ไม่ชอบอารมณ์ตัวเอง แต่หยุดไม่ได้

อยากหาทางระบาย

พยายามเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมือง

9. ผลกระทบของความรู้สึกทางการเมืองต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว

ข่าวการเมืองมีผลอย่างไรต่อความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของท่าน

ไม่มีผลต่อครอบครัว

ความคิดเห็นต่างกัน แต่ไม่ขัดแย้งกัน

ขัดแย้งกัน

ขัดแย้งกันรุนแรงมาก

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมือง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องแสดงความตามข้อมูล หรือความรู้สึกที่เป็นจริงของท่านมากที่สุด

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	เป็นประจำ (5)	บ่อยครั้ง (4)	บางครั้ง (3)	นานๆครั้ง (2)	ไม่เคย (1)
1. รับฟังข่าวสารทางการเมือง					
2. ออกไปใช้เสียงในการลงคะแนน					
3. ชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่อง การเมือง					
4. ชักชวนให้ไปเลือกผู้สมัครรับ เลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง					
5. ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยการติด ป้ายประกาศสนับสนุนหรือประกาศ สนับสนุนให้ผู้อื่นทราบโดยทั่วไป					

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	เป็นประจำ (5)	บ่อยครั้ง (4)	บางครั้ง (3)	นานๆครั้ง (2)	ไม่เคย (1)
6.ติดต่อแสดงความคิดเห็นหรือข้อ เรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมือง หรือ นักการเมือง					
7.สนับสนุนด้วยการบริจาคให้พรรค การเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง					
8. ติดตามการหาเสียงของ นักการเมือง					
9. ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง					
10. เป็นสมาชิกพรรคที่ทำงานให้ พรรคการเมืองเป็นประจำ					
11. เข้ามีส่วนร่วมในการวางแผน ของกลุ่มการเมือง					
12. ช่วยหาเงินให้พรรคการเมือง					
13. สมัครเข้าแข่งขันรับเลือกตั้ง					
14. เป็นเจ้าหน้าที่ของกลุ่มการเมือง หรือพรรคการเมืองหรือได้รับ เลือกตั้ง					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

โปรดให้ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ว่าควรจำดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 1 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
5	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 2 ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัย

ข้อที่	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
1	119.8750	1072.6250	.3429	.9623
2	119.8500	1054.7462	.4589	.9620
3	119.7205	1050.6147	.5379	.9614
4	120.1750	1037.1737	.7563	.9603
5	120.1000	1067.0154	.3415	.9626
6	119.6500	1051.8744	.4996	.9617
7	119.5000	1057.7949	.4843	.9617
8	119.6750	1047.2506	.6139	.9610
9	120.2500	1058.2949	.5479	.9613
10	120.1750	1035.1224	.8213	.9600
11	120.4750	1036.6147	.6571	.9608
12	120.4750	1043.8455	.5951	.9611
13	120.9500	1069.8949	.5269	.9615
14	120.2750	1048.2558	.7185	.9606

หมายเหตุ

1. N of Cases = 40.0
2. N of Item = 14
3. Alpha = .9620

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ 1520.02/ว1245

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2557

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณจามรี ช้างอินทร์

ด้วย นายอรรถพร ภักดีสุจจริต นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม กำลังศึกษาวิจัยและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรมหาวิทยาลัยฯ

ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา เพื่อผู้วิจัยจะได้นำไปใช้ในการศึกษาวิจัยให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร 0 - 4372 - 5438

ที่ ศธ 1520.02/ว 1245

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2557

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณมงคล ศรีภาแลว

ด้วย นายอรรถพร ภักดีสุจริต นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม กำลังศึกษาวิจัยและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรมหาวิทยาลัยฯ

ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์พระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษา เพื่อผู้วิจัยจะได้นำไปใช้ในการศึกษาวิจัยให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

จึงกราบนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากพระคุณท่านด้วยดี กราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร 0 - 4372 - 5438

ที่ ศธ 1520.02/ว 1245

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2557

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณเล็ก กองทิพย์

ด้วย นายอรรถพร ภัคดีสุจริต นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม กำลังศึกษาวิจัยและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรมหาวิทยาลัยฯ

ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ด้านสถิติ เพื่อผู้วิจัยจะได้นำไปใช้ในการศึกษาวิจัยให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร 0 - 4372 - 5438

ที่ ศษ 1520.02/1247

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2557

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน

ด้วย นายอรรถพร ภักดีสุจริต นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม กำลังศึกษาวิจัยและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรมหาวิทยาลัยฯ

ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดอนุญาตให้ผู้วิจัยได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อจะได้นำข้อมูลไปทำการศึกษาวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรวณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4372-5438

ที่ ศธ 1520.02/1246

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

เรียน

ด้วย ด้วย นายอรรถพร ภักดีสุจริต นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม กำลังศึกษาวิจัยและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรมหาวิทยาลัยฯ

ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดอนุญาตให้ผู้วิจัยได้ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย โดยการสำรวจความคิดเห็นบุคลากรในหน่วยงานของท่าน เพื่อจะได้นำข้อมูลไปทำการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร 0 - 4372 - 5438

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายอรรถพร ภัคดีสุจริต
วัน เดือน ปีเกิด	20 มิถุนายน 2528
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	51 ม.1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
ตำแหน่งหน้าที่การทำงาน	เลขานุการนายกเทศมนตรีเมืองหนองคาย
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	เทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2555	บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2558	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม